

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VIII legislatura

Segon període

Sèrie C - Número 129

Dijous, 28 de juny de 2007

Comissió d'Afers Institucionals

PRESIDÈNCIA DE L'H. SRA. NÚRIA DE GISPERT I CATALÀ

Sessió núm. 12

Í N D E X

Elaboració

del text d'una proposició de llei sobre el Consell de Garanties Estatutàries per una ponència del conjunt dels grups parlamentaris (nomenament de la ponència)
(tram. 202-00021/08) (p. 3)

Compareixença

de Rafel Grasa, membre del comitè d'experts del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau, amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau
(tram. 353-00095/08) (p. 4)

Compareixença

del director del Centre UNESCO de Catalunya, Agustí Colomines i Companys, amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau
(tram. 353-00098/08) (p. 7)

Compareixença

de Raimon Panikkar i Alemany, filòsof, teòleg i escriptor, amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau (tram. 353-00099/08) (p. 17)

NOTES

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció pot ésser consultada a l'expedient de la comissió.

SESSIÓ NÚM. 12

La sessió s'obre a dos quarts de cinc de la tarda i deu minuts. Presideix la Sra. De Gispert i Català, acompanyada de la secretària en funcions, Sra. Gomà i Pons. Assisteix la Mesa el lletrat Sr. Pitarch i Segura.

Hi són presents les diputades i els diputats Sra. Figueras Ibáñez, Sr. Homs i Molist i Sra. Pifarré i Matas, pel G. P. de Convergència i Unió; Sr. Comín Oliveres, Sra. Ferrer Valls, Sra. Figueras i Siñol, Sr. Pérez Ibáñez i Sra. Santos i Arnau, pel G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Sr. Aragonès i Garcia i Sr. Bosch Cuenca, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Sr. Montanya i Mías, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; Sra. Camats i Luis, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Sr. Domingo Domingo, pel G. Mixt.

Assisteixen a aquesta sessió el Sr. Rafel Grasa Hernández, membre del comitè d'experts del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau; el Sr. Agustí Colomines i Companys, director del Centre UNESCO de Catalunya, i el Sr. Raimon Panikkar i Alemany.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Elaboració del text d'una proposició de llei sobre el Consell de Garanties Estatutàries per una ponència del conjunt dels grups parlamentaris. Sol·licitud presentada per una cinquena part dels diputats, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió (tram. 202-00021/08). Felip Puig i Godes, juntament amb vint-i-sis altres diputats del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Nomenament de la ponència que ha d'elaborar el text de la proposició de llei.

2. Compareixences amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau (tram. 200-00013/08). Comissió d'Asserptes Institucionals. Substanciació.

2.1. Compareixença de Rafel Grasa, membre del comitè d'experts del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau (tram. 353-00095/08).

2.2. Compareixença del director de l'Escola de Cultura de Pau, Vicenç Fisas (tram. 353-00097/08).

2.3. Compareixença del director del Centre UNESCO de Catalunya, Agustí Colomines i Companys (tram. 353-00098/08).

La presidenta

Senyores diputades i senyors diputats, comencem l'ordre del dia.

En primer lloc, demanar als grups parlamentaris si hi han substitucions. Per part de Convergència i Unió? *(Pausa.)* La senyora Anna Figueras?, el senyor Felip Puig?

El Sr. Homs i Molist

Felip Puig, sí.

La presidenta

Partit Socialista?

La Sra. Santos i Arnau

Per part del Partit Socialista, la senyora Rosa Maria Ferrer substitueix la senyora Manuela de Madre; el senyor David Pérez, el senyor Miquel Iceta, i el senyor Toni Comín, el senyor Higini Clotas.

La presidenta

Moltes gràcies. El Partit Popular? *(Pausa. Veus de fons.)*

Substitueix... *(Algú diu: «El senyor Fabregat substitueix el senyor Piqué.»)* Exacte, d'acord.

Esquerra Republicana...

El Sr. Aragonès i Garcia

Sí, jo mateix, Pere Aragonès, substituiré el senyor Joan Ridaó; i la il·lustre diputada Patrícia Gomà substituirà el senyor Pere Vigo.

La presidenta

Secretària en lloc del senyor Vigo, molt bé.

Iniciativa per Catalunya?

La Sra. Camats i Luis

Sí, senyora presidenta, Dolors Camats, jo mateixa, substituiré el senyor Jaume Bosch.

La presidenta

Moltes gràcies. I el Grup Mixt?

El Sr. Domingo Domingo

Señora presidenta, yo mismo, José Domingo, substituiré a Albert Rivera. Únicamente en el primer punto del día, porque por razones de incompatibilidad de...

La presidenta

Ha d'estar en una altra comissió...

El Sr. Domingo Domingo

Tengo que estar en la Ponencia de la Ley del ICS.

La presidenta

D'acord, moltes gràcies.

Elaboració del text d'una proposició de llei sobre el Consell de Garanties Estatutàries per una ponència del conjunt dels grups parlamentaris (nomenament de la ponència) (tram. 202-00021/08)

Doncs, comencem el primer punt de l'ordre del dia, que és l'elaboració del text d'una proposició de llei sobre el Consell de Garanties Estatutàries per una ponència del conjunt dels grups parlamentaris.

S'ha de nomenar la ponència i s'ha de dir per part de cada grup parlamentari qui serà el ponent. Per part del Grup Parlamentari de Convergència i Unió?

El Sr. Homs i Molist

El senyor Ramon Camp.

La presidenta

Ramon Camp. Per part del Partit Socialistes - Ciutadans pel Canvi?

La Sra. Santos i Arnau

Jo mateixa, Lúdia Santos.

La presidenta

Lúdia Santos. Per part del Partit Popular?

El Sr. Montanya i Mías

Sí, jo mateix, presidenta, Jordi Montanya.

La presidenta

Per part d'Esquerra Republicana?

El Sr. Aragonès i Garcia

El senyor Joan Ridao.

La presidenta

Moltes gràcies. Per part d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida?

La Sra. Camats i Luis

El senyor Jaume Bosch.

La presidenta

Senyor Jaume Bosch. I per part del Grup Mixt?

El Sr. Domingo Domingo

El senyor Albert Rivera.

La presidenta

Moltes gràcies; senyor Albert Rivera. Doncs, aquest punt ja està substanciat.

Modificació de l'ordre del dia

I passarem, doncs, al segon punt de l'ordre del dia, que són les compareixences demanades amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau. Convido que vinguin a la taula el senyor Rafel Grasa, membre del comitè d'experts del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau, i el senyor Agustí Colomines i Companys, director del Centre UNESCO de Catalunya.

Haig de dir que la compareixença prevista del senyor Vicenç Fisas, director de l'Escola de Cultura de Pau, no ha estat possible, i fins a aquesta tarda, doncs, no sabem si podria o no podria ser-hi.

Després d'aquestes dues compareixences, pràcticament coincidirem amb la vinguda del senyor Salvador Panikar i podrem, llavors, fer-la seguidament.

Compareixença de Rafel Grasa, membre del comitè d'experts del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau, amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau (tram. 353-00095/08)

En primer lloc, donarem la paraula a les dues persones convidades. Tenen un temps d'uns deu minuts, quinze, màxim, perquè després els grups parlamentaris poden preguntar-los o demanar-los algun aclariment, i vostès tornaran a tenir un torn per contestar. Per tant, els demano, en aquest sentit, que puguin ser concisos i es puguin limitar al temps que se'ls atorga.

En primer lloc, té la paraula el senyor Rafel Grasa Hernández.

El Sr. Rafel Grasa Hernández (membre del comitè d'experts del Programa per a l'Institut Internacional per la Pau)

Bé, bona tarda. En primer lloc, agrair haver estat convidat, i espero, per tant, amb la meua intervenció i amb un primer torn i amb les eventuais preguntes que pugui haver-hi, respondre o resoldre els seus dubtes.

Haig de dir, en primer lloc, que m'és molt difícil afegir quelcom que ja no hagi dit, d'una manera o d'una altra, atès que, com a president de la comissió d'experts que va elaborar l'avantprojecte del projecte de llei, ja vaig preparar un informe preliminar, un informe final, que vostès coneixen, i al mateix temps, doncs, en diversos llocs i ocasions he intentat recollir aquest parer.

Deixin-me que, amb aquest deu minuts de què dispenso, els digui cinc coses clares i concretes.

Primer, per què un institut i de pau? Cal recordar respecte a això que estem parlant d'una situació especialment clau i complicada, en què hem viscut un canvi en la societat internacional, en què la conflictivitat armada globalment ha disminuït, però al mateix temps s'ha incrementat fortament la conflictivitat armada interna.

En aquest moment, com a mitjana, en el món hi han entre trenta i trenta-dos conflictes armats l'any; i d'aquests trenta o trenta-dos conflictes armats l'any, només dos, com a mitjana, són interestatals. És a dir, les guerres en el sentit clàssic. Les guerres per a les quals, insuficients, no sempre ben emprats, hi ha alguns mecanismes d'intervenció internacional –dret humanitari, dret de guerra, dret internacional, mecanismes diversos, Nacions Unides, organismes internacionals, diplomàcies paral·leles, etcètera, de la societat civil, etcètera–, però tot el conjunt de la nostra normativa havia girat al voltant d'una idea, que és que es parlava de conflictes armats on la sobirania interna dels estats no afectava. No és pas aquest el cas en què ens trobem.

Hi han formes cada cop més polifacètiques de violència, i aquestes formes de violència quan tenen contingut de violència política es produeixen a l'interior de les fronteres. I, per tant, molts dels instruments internacionals que existeixen no poden ser aplicats –encara que es volgués–, perquè violarien la mateixa normativa internacional, atès que no es pot intervenir dins de les fronteres d'un estat,

si no és en situacions especialment complicades. No cal que els recordi que la mateixa Nacions Unides ha escrit sobre això, ha plantejat el tema de la responsabilitat de protegir, la Comissió de Conciliació de la Pau o altres temes respecte a això.

En aquest sentit, la nova forma de violència que existeix al món, el mateix reflex de la necessitat de buscar instruments diversos, diplomàcies paral·leles, al voltant de les diplomàcies estatals clàssiques, paper de societats civils, papers d'actors locals de tot tipus, paper d'esglésies... No val la pena que els recordi que si avui en dia tenim una situació millor amb Moçambic és perquè la Comunitat de Sant Egidi va fer la gestió d'una negociació que posteriorment Nacions Unides va acollir com a seva.

Per tant, continua havent-hi violència, continua havent-hi una violència fins i tot política important, i no sobren les institucions que puguin dedicar-se a aquest tipus de coses i que puguin plantejar-se accions còmplices entre els tres actors clau, que a l'hora d'afrontar la violència hi ha hagut normalment en el món: els estats, i les entitats no estatals amb mecanismes d'autoritat, les administracions públiques, per dir-ho ràpidament; la societat civil, amb un criteri molt ampli, i, naturalment, la mateixa acadèmia, en el sentit que hi ha reflexions, canvis, etcètera.

És especialment important el treball que s'ha fet en els últims quinze o vint anys sobre recopilació de formes alternatives de resoldre els conflictes, i tot el que tindria a veure amb la transformació de la situació de conflicte. No crec que aquest sigui un tema prioritari en aquest moment, però sí especialment important.

Existeixen, doncs, en el món, allà on hi ha compromís de l'Administració, de la ciutadania, de la societat, de l'acadèmia, mecanismes per intentar ajudar a resoldre conflictes. I ajudar de formes molt discretes, des del Centre Henri Dunant, del qual molta gent no sabia res fins a l'últim any o any i mig, etcètera, i que té una llarga història i trajectòria, fins a instituts consolidats, com el del SIPRI, l'institut d'Estocolm, que es va crear per celebrar els cent cinquanta anys de pau ininterrompuda de Suècia com a vocació, per part del Parlament, que és el primer exemple que tindríem d'aquest estil, del que es pot presentar, o del que vostès poden decidir en el seu moment en seu parlamentària, i que justament ha tingut sempre unes característiques de compromís seriós, etcètera, i no és l'únic cas.

Tenim un altre cas especialment important, que és l'Institut per la Pau dels Estats Units, que té una trajectòria molt llarga, des que es va començar a gestar fins que es va crear van passar més de cinquanta anys, a causa de les dificultats internes als Estats Units, però en aquest moment és un dels elements que està aportant més coses importants a temes com processos de pau.

Per tant, no és sobrer, no hi ha tantes institucions al món, i creiem que a Catalunya –i aquesta és la segona consideració que els podria fer– això és especialment important. I ho és per tradició i per història.

No cal que els recordi la importància de Pau i Treva, nascuda a casa nostra, i nascuda en una situació semblant a la que se'ls proposa. Pau i Treva no és ni una creació de l'Església només, encara que es planteja en

el món, efectivament, de l'Església catòlica, ni és una creació només de les administracions. És una creació on coincideixen diversos actors amb mecanismes, i que recull una de les tradicions més importants, que és que no sempre és lícit resoldre els conflictes de forma violenta i, fins i tot quan s'arriba a resoldre'ls per la violència, no tota conducta és correcta.

La nostra tradició de Pau i Treva, d'altres tradicions han anat jugant –i això es diu– amb una tradició especialment important, al cas de Catalunya, que és tota la tradició que tindria a veure amb el moviment per la pau i que va generar entre altres coses –però això vostès ho saben tan bé com jo, perquè es va resoldre també en aquest Parlament, en aquesta seu– el que era la creació de la Llei de foment de la pau, que és l'antecedent immediat que ens porta a la proposta de l'Institut Català Internacional per la Pau.

I, en aquest sentit, fins i tot algunes característiques nacionals de casa nostra, que a vegades són –i ho dic amb ple convenciment– dificultats, resulta que en aquest cas es converteixen en avantatges. En una qüestió com un institut català internacional per la pau no ser estat té avantatges. Té avantatges seriosos, perquè permet fer coses, que l'Agustí i moltes altres persones saben que es fan i que es fan tradicionalment, però que quan tens l'entorn de l'Estat costa més des d'alguna perspectiva, etcètera, perquè permet endegar iniciatives, fer coses, etcètera, que si fructifiquen, com va fer la Comunitat de Sant Egidi a Moçambic, es passen als que tenen capacitat jurídica de prendre acords vinculants i, si no fructifiquen, sempre queda un pòsit, una llavor que tard o d'hora funciona en cadascun dels casos.

Permet, per tant, fer el que es diu la vinculació de diversos mecanismes de diplomàcia directa, intergovernamental, de diplomàcies paral·leles, de diferents tipus, etcètera, i, a més a més, s'ha practicat, i tenim experiència de tot tipus en el cas de l'Estat espanyol. Per posar-los un exemple només, ara que també està en temes com brigades no violentes, accions, forces no violentes, etcètera, la creació de quelcom que ha estat important a països com a Sri Lanka, a El Salvador, a Colòmbia, a Guatemala, Brigades de Pau, una iniciativa inicial que venia de Gandhi, i que venia després de Canadà, hauria estat impossible sense l'experiència catalana, i ho dic amb ple convenciment, com un dels primers instructors que va formar persones per anar, diguem-ne, en aquests països en conflicte en aquest sentit.

Tercera idea per mi important: Catalunya pot oferir avantatges especialment importants, però ja no només de les nostres situacions peculiars nacionals, sinó pel que som realment. Per què? Perquè probablement tenim un dels millors exemples exitosos al món del que jo dic bona relació entre el príncep, el ciutadà i el mercader, en termes de teoria política.

La capacitat de relació entre les administracions –el príncep–, el ciutadà –la societat civil– i el mercader –les forces, diguem-ne, del mercat, en tots els casos, etcètera... Hi han exemples de tot tipus exitosos, de capacitats de treball, etcètera, de bona entesa. La mateixa Llei de foment de la pau, el treball, el que està fent ara, en aquest moment, el mateix seminari permanent per

la pau i drets humans, on s'estan creant espais de complexitat, on treballen els tres sectors per correspondre iniciatives, etcètera.

Hi ha una llarga tradició, i molt forta, del moviment per la pau, pel desenvolupament dels drets humans, amb una pràctica real i solidària, una munió d'estratègies, diguem-ne, complementàries, i sobretot hi ha també algunes qüestions importants, algunes coses que són avantatges comparatius. Aquesta va ser la gran obsessió de la comissió d'experts: fer una cosa que fos factible, que valgués la pena, però que pogués, en poc temps, posar l'Institut Català Internacional per la Pau en el mapa de les institucions internacionals. I no es pot fer l'anuari del SIPRI, perquè ja es fa i es fa molt ben fet, ni té cap sentit traduir-lo al català. En tot cas, se'n pot fer un resum, que ja es fa, però no més coses, diguem-ne, etcètera, perquè ja està, ja existeix.

Però quines coses podem oferir especialment importants? Observatoris, de coses especialment importants; comunicació i conflictes, cosa que no està pràcticament estudiada, i aquí tenim també aquest avantatge, d'una societat molt viva, d'uns mitjans de comunicació molt vius; atenció a algun tipus de violència política especialment important, l'etnopolítica, un tema complicat, molt difícil de definir, etcètera, però que d'existir, com passa amb les bruixes a Galícia, etcètera, existeixen, diguem-ne, en aquest sentit, conflictes d'aquest estil, etcètera, on podem oferir coses; atenció a processos de pau...

Hi han algunes coses que no puc dir, per prudència i perquè estan en procés, etcètera, però els sorprendria saber la quantitat de processos de pau en què hi ha aportació de diversos tipus des de Catalunya, en aquest moment, en tot tipus; molts amb fracassos, ja ho sabem. La major part de les iniciatives de processos de pau fracassen, la primera, la segona i la tercera vegada, i tard o d'hora fructifiquen, etcètera... En aquest moment, hi ha una iniciativa especialment important, hi han mecanismes... L'interès per temes culturals, per temes d'altre estil, etcètera.

Quarta idea que els voldria comentar per anar acabant la meua intervenció. Jo crec que, a més a més, és especialment important la tasca que l'institut podria fer en un terreny clau, que és el terreny de l'espai de complexitat i d'acció compartida, com els deia, entre príncep, ciutadà i mercader. Per això, entre altres coses, i naturalment vostès són sobirans, en el sentit més literal de la paraula, perquè tenen la sobirania popular, diguem-ne, en aquest sentit, per decidir el que vulguin, però vull dir-los que la comissió d'experts va ser exactament conscient i va valorar molt clar que era important que hi hagués representació governamental en la junta de govern de l'ICIP.

Això sí, va dir des del principi, evidentment, minoritària i ben minoritària, que quedí clar, per qüestions que plantejaré després, però és important que hi hagués presència del Govern en una institució que, si es fa com està previst, haurà de crear el Parlament, perquè és el lloc on efectivament s'haurà de fer una cosa que no ha fet ningú. I si ens en sortim seria la principal aportació de l'institut als instituts de pau del món, que és, per dir-ho així, treballar per a tres protagonistes.

En aquest moment jo els podria posar exemples d'instituts de pau que treballen molt bé per a governs, o que treballen molt bé per a societat civil, o que treballen molt bé per a l'acadèmia –la majoria, diguem-ne–, però no hi ha un sol exemple que els pugui posar d'institut que treballi molt bé per a les tres coses alhora. És a dir, que sigui capaç d'oferir servei, si la gent ho vol, al món universitari, formant gent, creant gent, al món de la societat civil i al món de les administracions públiques, incloent-hi els municipis o d'altres, atesa la tradicional solidaritat de la societat catalana en moltes coses, etcètera.

Pensin, també, que en altres temes, com el desenvolupament en el món municipal, hi ha una presència molt forta, i també cada cop més, en temes de solidaritat i de pau. Per tant, estem parlant d'administracions públiques, també, en el món municipal. Aquesta és una idea clau, fonamental, etcètera, que es pot oferir i que, per tant, pot ajudar polítiques públiques i pot ajudar altres qüestions.

El meu últim comentari, perquè no vull allargar-me, tindria a veure amb el perquè de l'estructura. Aquí sí que hi ha una unanimitat constant. Vam tenir molts debats, fins i tot jo els podria dir que, malgrat que era el president de la comissió, en vaig perdre un, clarament, per golejada, eh?, que era el que deia que si un institut de pau i de desenvolupament, perquè són temes rel·ligats, etcètera, em vaig quedar en minoria d'un. Per tant, ho puc dir perfectament, etcètera, en aquest sentit, perquè vaig ser l'únic que va defensar aquesta postura, tot i que després els temes estaven allà presents, etcètera.

Però hi havia una cosa que era unànime: l'institut té tot el sentit del món si el creem de tal manera que es respectin tres coses. Primer, que es vegi clarament la importància de la implicació de la societat catalana i dels representants més legítims de la societat catalana: el Parlament. Ha de ser una creació del Parlament de Catalunya. Aquesta era una qüestió clau. Amb tots els mecanismes de rendició de comptes, de qüestions, etcètera. Si no, no es veurà aquesta idea que hi han tots els sectors de la societat implicats.

Segon, l'autonomia. I, en aquest sentit, vam donar-li moltes voltes a moltes figures, etcètera. I, si volen, m'hi puc esplaiar perquè vam estudiar molts i molts temes diversos: entitat de dret públic subjecta al dret privat, agència, no?, etcètera. No, no ho vam veure clar, no era el mecanisme. No estàvem intentant crear una institució només per a l'Administració, sinó per a altres coses. Però, per tant, es va insistir molt que fos una figura subjecta al dret públic, perquè ho és, però amb la màxima autonomia possible.

No saben la de vegades que vam arribar a mirar el CAC, perquè era la gran innovació en el seu moment, etcètera, del que s'havia creat, si podia ser o no. I la idea de fons unànime era aquesta: l'institut ha de retre comptes, ha de funcionar per contractes programa, ha de tenir idees clares, però ha de ser autònom en la seva capacitat, tant per servir a casa nostra a la gent, com per aquesta idea que va insistir moltes vegades un dels membres de la comissió, l'Alfons Banda, de dir: «Aquest és un regal que Catalunya fa al món.» Per tant, ha de ser un regal,

i l'hem de fer realment al món perquè li pugui servir, etcètera, en aquest sentit.

I per fer-ho és important l'autonomia. No hi ha cap institut d'aquestes característiques que funcioni que no sigui autònom. I això va costar. És a dir, va costar amb el mateix Govern, en els tràmits, convèncer que no es tractava de crear una institució per fer polítiques públiques des del Govern, sinó per fer polítiques públiques i d'altres tipus, en l'àmbit del dret públic, però amb capacitat d'autonomia. Hi insisteixo, si no, no es pot ni mediar, per bé i per dolent, perquè si una cosa no funciona, cap problema; si funciona, serà evidentment la nació catalana, el conjunt de la societat, el mateix Govern el que podrà utilitzar els fruits, etcètera.

I tercera idea bàsica i fonamental: l'institut ha de ser ambiciós, però ha de funcionar per etapes i progressivament. Per això des del principi es va dir que era important –i ho tenen en l'avantprojecte de llei, i així ho va recollir després el projecte del Govern– la proposta que hi hagi un pla plurianual, un pla estratègic i que, per tant, es pugui funcionar per mecanismes de contracte programa, i d'altres, perquè l'institut, com a entitat pròpia, podrà licitar a concursos internacionals, altres coses, i obtenir més recursos, però és important, en aquest sentit, que faci això.

En aquest sentit, i amb una consideració, jo diria que la unanimitat a què es va arribar en aquests punts, la sintonia amb la societat civil i amb el moviment –i alguns són aquí presents, etcètera–, la il·lusió i, si ho permeten amb un sentit ja..., entrant gairebé per acabar en el que seria el llenguatge més còmplice i petit, de dir que és la possibilitat real de fer el que alguns fa temps que volíem fer, que és la possibilitat que acadèmia, Administració, activisme tinguin un espai per discutir, per treballar coses i per impulsar polítiques de futur, que és especialment important.

Aquí també els haig de dir que tothom a qui se li ha presentat del món internacional –SIPRI, Incore, d'altres– veuen la iniciativa bé i veuen que, efectivament, si som capaços de fer només el que podem fer, però amb ambició, i tenim avantatges comparatius..., i, naturalment, si aquest Parlament en el seu moment té a bé aprovar la llei en aquest sentit, crec que realment com a membre de la comissió d'experts els hauria de dir que l'esdevenidor de l'institut és especialment engrescador, il·lusionant i segur que positiu.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Rafel Grasa.

Compareixença del director del Centre UNESCO de Catalunya, Agustí Colomines i Companys, amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau (tram. 353-00098/08)

A continuació té la paraula el senyor Agustí Colomines.

El Sr. Agustí Colomines i Companys (director del Centre UNESCO de Catalunya)

Bona tarda, moltíssimes gràcies per la invitació a participar en aquesta comissió. Vaig arribar ahir de viatge i la veritat és que, a més a més, he arribat una mica empioicat... Ja em perdonaran que, potser, la meva intervenció no sigui del tot fluida.

La primera cosa que els volia dir és des de quina perspectiva nosaltres parlem, no?, perquè hi ha una cosa que els la confessaré d'entrada: malgrat que a la comissió d'experts hi participava el nostre president honorari, el senyor Fèlix Martí, encara que no representava la casa, perquè, diguéssim, la comissió d'experts no representava entitats, sinó que era a títol individual, jo d'entrada no era un gran entusiasta de la creació d'aquest institut –i el senyor Xavier Badia ho sap perfectíssimament–, perquè en el seu moment ja li ho vaig dir.

De totes maneres, amb el temps, he anat canviant d'opinió, i ara els explicaré exactament per què he anat canviant d'opinió, no? En principi no era gran entusiasta de tal cosa, perquè precisament nosaltres, des de la UNESCO, som una organització que bàsicament està creada per a la pau. És a dir, es va crear, justament, per assegurar la pau, des de la perspectiva d'això que se'n diu la..., no?, «les dimensions toves», no?, que és educació, ciències, cultura, comunicació, no? Per tant, diguéssim, tirar endavant tota una sèrie de programes que el que facin és efectiu aquest lema de la UNESCO: si és en la ment de les persones on neix la guerra, és en la ment de les persones on ha de néixer la pau, no?

Per tant, pensava que nosaltres, com a organització, que ja ho teníem prou difícil, precisament perquè actuem en un país que no tenim estat, i que això va provocar que, malgrat que nosaltres vam néixer l'any 1984, no fóssim reconeguts oficialment fins a l'any 1993, dins la UNESCO, i que tinguéssim estatus especial dins d'Ecosoc fins a l'any 2003, no?, la qual cosa, doncs..., pensava que embarcar-nos en una perspectiva d'aquestes, doncs, potser acabaria malmetent tota la tasca que s'havia fet. A part que hi havia, a més a més, diferents federacions, no?, que agrupaven organitzacions que es dediquen a això. De fet, al seminari permanent es demostra la quantitat de gent que en aquest país es dedica a la cultura de pau, perquè..., hi van, jo què sé..., una cinquantena de persones, com a mínim, cada vegada que hi ha la reunió, no?, a les reunions.

Per tant, aquesta perspectiva, que per a nosaltres no era acadèmica, nosaltres no som acadèmics, no?, potser, cadascú personalment sí que ho és, però com a institució no som exactament acadèmics, sinó que pertanyem a aquesta societat civil, que, evidentment, si fóssim un país amb estat, doncs, seríem la comissió nacional de la UNESCO i s'hauria acabat, no?, seria l'Administració pública i «xim-pum» i anar tirant, diguéssim, no? Però com que no és el cas, ens convertim, justament, en una entitat, o ens podem convertir en entitats dèbils, ens convertim en entitats dèbils i, per tant, davant d'un possible monstre, per dir-ho així, que creï l'Administració, doncs, això podria, evidentment, desfer la tasca de molts anys, de molts anys de feina, que no és ni d'una persona ni de dues, sinó que és de moltíssimes persones.

Tanmateix, no?, i en això coincideixo amb el senyor Rafel Grasa, l'institut –i aquí va ser el moment en què vaig començar a fer el viratge, diguéssim, sobre la meva opinió sobre l'Institut Català Internacional per la Pau–, és veritat –i ell ho deia– que aquest institut tradueix el saber fer de la societat catalana i de la cultura catalana, que connecta bastant bé aquesta idea de potenciació de la pau, del diàleg, no? –ell ha fet referències històriques del Pau i Treva, no?–, no només Pau i Treva, doncs, que és molt llunyà..., només, ara mateix, podríem pensar, doncs, en els discursos del Pau Casals en el seu moment, quan es va estrenar l'himne de l'ONU, que d'altra banda és d'ell, no? Per tant, algun dia potser també valdria la pena de celebrar-ho, per dir-ho així, no?, perquè no deixa de ser curiós que també sigui un membre d'una nació sense estat el que faci un himne d'una organització d'estats, per dir-ho així, eh?, però, bé, aquest és un altre tema.

Després perquè és veritat que, pel que he anat veient, l'institut respon, en bona mesura, també, a una demanda dels moviments per la pau, no?, a una certa demanda, diguem-ne, de coordinació –després ja parlaré, diguem-ne, dels perills que pot tenir això, però vaja...–, una certa demanda de coordinació, i, per tant, que en aquest sentit, diguéssim, està en relació amb aquests altres exemples que ell mateix ha posat, del SIPRI o de l'Institute for Peace dels Estats Units, no?

És veritat que l'originalitat que té això és bàsicament perquè hi fan intervenir, diguéssim, actors diferents, no només l'acadèmia, que és com..., en bona mesura són les altres, no?, sinó que intenta «donar servei», per dir-ho així, entre cometes, un cert servei a aquests moviments per la pau i al mateix temps se suposa que ajudarà la part governamental, no?, a definir un tipus de polítiques, no?

D'altra banda, el fet que es creés a través d'una llei de Parlament, també, crec que assegurava en bona mesura que l'Institut Català Internacional per la Pau no fos un instrument merament governamental, sinó que fos un organisme que representés el conjunt de la societat catalana. Jo crec que això és molt important, no? Quan un vol, en definitiva, crear una cosa que agrupi el màxim de gent possible, doncs, ha de buscar el màxim consens possible. I si ho fa a través de les vies, diguéssim, polítiques, doncs, és evident que el lloc on hi ha el major consens o pot haver-hi el major consens és en un parlament.

Per tant, en aquest sentit, nosaltres, en això, creiem que facilita moltíssim el fet de fer-ho a través d'una llei del Parlament i que depengui del Parlament, no?

Després perquè crec que el nou Institut Català Internacional per la Pau recull en bona mesura allò que diu el nou Estatut d'autonomia, no? Per tant, és una traducció pràctica del que diu aquest nou Estatut d'autonomia. A part de, a sobre, doncs, recollir totes les declaracions que en aquest sentit ha fet també el Parlament de Catalunya, no?

Per tant, nosaltres creiem que podria en aquest sentit, també, l'institut, no sé com dir-ho exactament, però també podria incloure una part, per dir-ho així, atesa la nostra especificitat, doncs, els conflictes nacionals, per dir-ho així, no?, o prestar atenció especial als conflictes nacionals, perquè nosaltres, en aquest sentit,

tenim un rol molt important, atès que en aquest país la violència política, si no és que parlem del segle XIX i principis del XX, doncs, francament està bastant eradicada, diguéssim, no? I, per tant, podem aportar, en aquest sentit, bastant de com es pot intentar resoldre conflictes nacionals per la via pacífica.

Algunes qüestions que els voldria plantejar, diguéssim, del dubte, que ja dic que ja estic d'acord que es creï l'institut i tal..., però algun dubte que voldria posar sobre la taula i que haurien de considerar, no? El primer i el bàsic és intentar evitar les duplicitats, això és el bàsic, no? Perquè, per exemple, amb la Casa de les Llengües, posem per cas, doncs, és una invasió de competències total, amb relació a la UNESCO, per exemple, no?, que jo crec que això no funciona, no?

Per tant, hem de ser..., en general, intentar no entrar en els terrenys específics dels altres; i, ben al contrari, fer tot el possible per aportar, tots plegats, en el conjunt, els potencials que té cadascú.

Com a traducció d'això és obvi que voldrà dir que els òrgans de govern de l'Institut Català Internacional per la Pau haurien d'intentar incloure el màxim de gent possible que representés, doncs, tota aquesta, no?, aquesta varietat, per dir-ho així, amb la fórmula que sigui, no sé exactament quina és la possible, si un consell assessor, jo què sé..., no en tinc ni idea, però suposo que aquesta seria una oportunitat, no?

I, després, també evitar les duplicitats governamentals, perquè existeix el Consell del Foment per la Pau, no?, i ara tindrem l'Institut Català Internacional per la Pau. Intentar evitar les duplicitats, en aquest sentit, també, i, ben al contrari, el consell català hauria de tenir una relació més formal que la que té, des de la meua perspectiva, amb l'institut, no?, tot i que sóc conscient que la relació entre el Departament de Vicepresidència, del qual depèn el Consell de Foment per la Pau, i el Departament de Relacions Institucionals, del qual depèn aquest altre organisme, doncs, tenen una relació fluïda i normal, per dir-ho així, no? Però el fet de dependre d'instàncies distintes, doncs, això podria portar alguna complicació, o que es fessin iniciatives duplicades, no?, etcètera. Moltes coses d'aquest tipus que crec que ens podríem evitar si articuléssim d'alguna manera la relació entre una cosa i l'altra, no?

La segona qüestió que els voldria plantejar és intentar que un institut d'aquestes característiques no es quedi merament en una instància burocraticopolíticoacadèmica, per dir-ho així, eh?, sinó que realment fomenti des d'una perspectiva popular la idea de la pau, eh? Aquesta idea de connexió amb la població, amb la ciutadania, perquè nosaltres estem al servei de la ciutadania, no?, ja sé que potser podem treballar, doncs... –i ell ho ha dit–, en conflictes molt llunyans, així podrà participar i..., etcètera, no?, però jo crec que aquesta altra dimensió, diguem-ne, que la gent s'impregni de la cultura de pau, això és molt important, no?, i ho hem de fer a tots els nivells, perquè, si no, anem a posar el pegat quan el mal ja està fet. Per tant, és la cultura de pau allò que hem de fomentar des de l'inici, no?

I, per altra banda, un altre dels aspectes són els recursos pressupostaris, per dir-ho així, no? Segons sembla,

aquesta entitat, doncs, tindrà el seu propi pressupost, que no anirà en detriment, m'imagino, d'allò que s'està, diguéssim, lliurant, no?, en aquests moments a les organitzacions de foment de la pau, no?, o, en tot cas, ho diré al revés: no hauria d'anar en detriment d'allò que s'està fent amb aquestes entitats, no? I, per tant, diguéssim, en tot cas, l'existència del mateix institut el que hauria de ser és una aportació nova, perquè té una dimensió nova, i si admetem que té una dimensió nova, a partir d'aquell moment no fa falta intentar, doncs, treure-li a ningú allò que en aquell moment li serveix per anar a treballar.

Per tant, ja veuen que l'evolució que hem tingut de la percepció del que era l'Institut Català per la Pau també ha estat determinada per una major clarificació del que era el mateix projecte, no? I que no dic que en els informes, tant inicial com final, no quedés clar, però crec que això és, diguéssim..., és un aspecte que hauria d'estar en la constitució mateixa de l'institut. És a dir, hauria de quedar claríssim, no?, que anem a crear una cosa que està al servei del que ja hi ha, que aporta una cosa nova i al mateix temps que no crea cap mena de duplicitats.

Moltíssimes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Colomines. A continuació, per part dels grups parlamentaris, donarem la paraula a un membre de cada grup. En nom de Convergència i Unió, el senyor Francesc Homs.

El Sr. Homs i Molist

Moltes gràcies, senyora presidenta. Senyor Rafel Grasa, senyor Agustí Colomines, moltes gràcies, ni que sigui de cortesia, però a més a més sincerament per la seva compareixença i la seva exposició, no?

Per part nostra, del Grup de Convergència i Unió..., és coneguda la nostra posició, així, a més a més, la vàrem expressar tant en el Ple del Parlament, com en el seu dia a la votació de la Llei per al foment de la pau o de la conveniència de crear una institució d'aquestes característiques, no?

Per tant, diguem-ne, els comentaris fets en aquest terreny són allò que en diuen «a major aprofundiment», i a més a més són d'agrair escoltats, diguem-ne, de gent que coneixen aquestes qüestions, les tracten i les viuen, no? I a més a més, especialment, els contrapunts que d'alguna manera hi han fet, no? I, en aquest sentit, doncs, ara, per exemple, la intervenció final que ha fet vostè, senyor Colomines, no?, diguem-ne, la transparència amb què l'ha exposada, aquesta prevenció inicial que vostè ara manifestava jo crec que és absolutament pertinent, perquè jo crec que això ens esperona a l'hora d'organitzar aquesta institució, que finalment aquesta llei el que fa és establir els mecanismes de funcionament d'un institut, crea un òrgan, per entendre'ns, no?, doncs, vaja..., jo crec que són del tot pertinents i farem bé de tenir-ho en compte.

Jo, de fet, per tant, a part de com a grup polític del Parlament, doncs, de sumar-nos al fet de constatar la coincidència de la conveniència... –perdonin-me, jo mateix

em dono compte que tot això és molt redundant, però perquè ens entenguem, i no vull perdre, diguem-ne, la formalitat, però...– la consciència en la conveniència de tirar endavant aquesta iniciativa, no?

Això queda molt clar. En qualsevol cas, el que potser ja no ho és tant de clar, i escoltant-los a vostès, doncs, em reafirmo en aquest sentit, doncs, el que havia expressat en el mateix Ple del Parlament, a l'inici de la tramitació d'aquesta llei, és que efectivament haurem d'acabar de trobar.... jo crec que l'esquema és bo, creiem que l'esquema no és dolent, per entendre'ns, no?, però haurem d'acabar de trobar maneres concretes sobre la llei, eh?, que donin forma a això que vostès mateixos expressen, i sobretot en dos sentits, En com articulem un institut que realment estigui al servei, com proposava vostè, senyor Grasa, d'aquesta mena de triple dimensió.

Això realment és innovador i, per tant, pocs referents o cap –vostè ha dit que cap– hi ha, no?, que pugui estar al servei del Govern, en un moment donat, que pugui estar al servei de la societat civil, en un moment donat, i al servei de l'acadèmia, per entendre'ns, també en un moment donat. Això no és exactament senzill fer això, no? Això el que requereix és un grau d'independència considerable i un grau d'integració en els organismes de govern i de conducció d'aquest institut jo crec, al nostre entendre, doncs, potser més grans del que en aquests moments consta en el projecte, no?

I l'altre element que, lligat amb això, clarament, no?, és la qüestió del finançament, de les activitats que pugui fer aquesta institució. Nosaltres, per exemple, som partidaris, diguem-ne, a expenses de trobar una millor fórmula, que la mateixa llei prevegi un contracte programa, en el qual, doncs, pugui participar en la seva confecció el conjunt de les entitats que participen d'aquest tipus d'activitats, en el sentit del que ara expressava també, doncs, el senyor Agustí Colomines. És a dir, el que no pot ser –i jo crec que aquí hi estarem tots d'acord i tots els grups polítics que estem a favor d'aquesta iniciativa segur que hi estarem d'acord–, el que no pot ser és que la creació d'aquesta eina vagi en detriment del finançament d'altres organitzacions que participen, doncs, de programes de promoció i d'ajut, que el mateix Govern, en aquest cas, de la Generalitat pugui tenir en marxa, no?

En aquest sentit, no crec que aquesta sigui una compareixença per fer consideracions en termes de retret, eh?, però sí que és veritat –i jo crec que hi ha tècnica pressupostària per resoldre-ho–, però és veritat que al pressupost que es va aprovar ahir en aquesta casa, doncs, vaja, li faltava una consignació pressupostària clara. És veritat que la llei encara no està creada i, per tant, no està creat l'institut. I, a més a més, és veritat també que ja hi ha mecanismes, doncs, per articular convenientment això en els propers mesos, no?, legals, i que estan prevists i queestic convençut que en aquest terreny, doncs, el Govern farà el que hi hagi de fer, així ho espero.

En fi, jo eren aquests dos comentaris, senyora presidenta, que volia fer a tenor de les intervencions; insisteixo, un cop més, i no només per cortesia, doncs, en l'agraïment per la seva presència i les seves intervencions.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Homs. En nom del Partit Socialistes - Ciutadans pel Canvi, el diputat senyor Antoni Comín.

El Sr. Comín Oliveres

Gràcies, senyora presidenta. Primer de tot agrair, evidentment, als dos compareixents que hagin vingut i les seves apreciacions, que segur que ens seran molt útils per a la feina que hem de fer a partir d'ara.

Celebro, abans d'entrar a fer preguntes als compareixents, celebro la forma explícita com el diputat del Grup de Convergència i Unió s'ha manifestat a favor de l'institut, perquè crec que és un matís interessant amb relació al debat que vam tenir durant el debat de totalitat. En aquest sentit, crec que és una bona nova.

Dit això, voldria fer les mateixes preguntes, preguntes que més o menys ja tenia pensades abans de les compareixences, als dos ponents, perquè no faré tant una valoració sobre el posicionament polític, o no faré tant un posicionament polític del nostre grup amb relació a l'institut, temps tindrem de fer-ho, això, ja ho vam fer en el debat de totalitat i ho tornarem a fer en el debat d'aprovació de la llei.

El que voldria és simplement conèixer, conèixer opinions vostres amb més detall. Faria tres blocs de preguntes. La primera amb relació a qüestions que ja han posat els compareixents sobre la taula. A l'article 2 de la llei es detallen una sèrie de funcions, eh?, en aquestes funcions ja s'ha volgut ser molt curós a l'hora de reconèixer que són tres els actors implicats en aquesta dinàmica, anava a dir, més que en aquesta institució, no?, en la dinàmica que la institució ha de propiciar, eh?: la societat civil, el món acadèmic i el món de les administracions públiques, no només el Govern, sinó probablement les administracions públiques, en general.

En relació amb això tindria dues preguntes: com garantir un equilibri, per un cantó, entre una correcta divisió del treball, n'han parlat vostès, una correcta separació de funcions. I per altra banda, la voluntat que implícitament té l'institut de generar més sinergia entre els actors que ara ja existeixen i, per tant, potenciar la feina que ja fan ara, a través d'aquesta sinergia, i permetre que s'interrelacionin millor; o la pregunta la faré d'una manera més breu i més concisa, més clara: ha de tenir l'institut, s'entén de la llei o creuen vostès que una de les funcions de l'institut és tenir aquest paper de catalitzador dels diferents actors i, en aquest sentit, d'arbitre, diguem-ne, perquè la seva legitimitat, derivada de la llei, del Parlament, le faculta per fer aquest paper? Aquesta seria la pregunta.

Una última subpregunta en aquesta primera qüestió seria la següent: creuen vostès que entre les funcions que preveu l'article 3 –els he dit abans l'article 2 i és l'article 3– n'hi ha alguna que és especialment específica, eh?, de les institucions públiques? És a dir, hi ha alguna de les funcions que hauria de tenir l'institut que és de difícil execució per part dels actors que tradicionalment hem tingut a Catalunya, ja siguin de la societat civil, ja siguin del món universitari o acadèmic, i, per

tant, correspongui especialment al mateix institut o als instruments públics que l'institut, amb els instruments de govern i d'Administració pública que l'institut pot mobilitzar?, suposo que s'entén la pregunta.

El segon bloc de preguntes el vull fer amb relació a l'organització interna. De fet és una pregunta, si m'ho permeten, molt específica, l'article 7.2 explica quin és el sistema d'elecció de la junta de govern, diu: «Per a l'elecció de les persones membres de la junta de govern, el Consell Català de Foment de la Pau fa una proposta d'un total de divuit noms, entre els quals el Parlament n'escollirà nou.» Veuen...? Quines són les virtuts, diguem-ne, i quins són els defectes que trobarien vostès en aquest mecanisme d'elecció? Pot, o no, ser problemàtic el fet de deixar nou persones, de les quals en l'article, en l'apartat anterior s'ha dit el següent, article 7.1: «Les persones candidates proposades pel consell han de tenir prestigi àmpliament reconegut com a expertes, o per la seva vinculació a la societat civil organitzada en l'àmbit de la pau, amb experiència professional en l'àmbit de la recerca i acció per la pau...» –etcètera, no?– «amb garanties plenes d'independència...» És un problema? És evident que no és un problema escollir nou persones per a la junta de govern. La pregunta és: és un problema no escollir nou persones amb totes aquestes característiques per a la junta de govern? I, si aquest problema el reconeixem com a tal, ens hem de preocupar molt poc, hem de buscar alguna manera de compensar-lo... Aquesta seria la pregunta.

Pel que fa al tema de l'organització, una altra pregunta és també: fins a quin punt l'institut delimita prou bé, podem dir-ne, la procedència de les persones membres de la junta de govern amb relació a les persones membres del consell assessor, article 11 de la llei. Les funcions crec que la llei les deixa molt ben delimitades, potser amb relació a la procedència no hi ha una delimitació tan clara, i preguntaria si és que la voluntat del legislador creuen que ha de ser aquesta, no ser molt específics, o sí, diferenciar més la procedència d'uns membres d'un òrgan i de l'altre.

I el tercer i últim bloc de preguntes seria amb relació, diguem-ne, a la..., n'ha parlat sobretot el professor Grasa, a la posició de l'institut en el marc de l'acció exterior catalana en el seu conjunt, diguem-ne, no? S'ha dit, jo ho comparteixo, que no ser estat també pot tenir avantatges, des del punt de vista de l'acció exterior, i jo crec que l'institut clarament, descaradament, si m'ho permeten dir, intenta posar, concretar, posar en valor aquests avantatges de no ser estat. Intentarem dedicar-nos a aquelles activitats d'acció exterior en les quals clarament no ser estat aporta un avantatge comparatiu, no?

En relació amb això, fins a quin punt l'institut, per exemple, em refereixo a la funció *b* de l'article 3.1: «Una de les funcions de l'institut ha de ser la formació tècnica de persones especialitzades en la intervenció sobre el terreny en processos de pau.» Ha d'aspirar l'institut a desplegar un cert «cos diplomàtic», amb totes les cometes del món, «per la pau» –s'ha parlat de les brigades de la pau–, propi? S'ha de distingir Catalunya per disposar d'algun tipus de cos internacional..., no sé

si el concepte de «cos» és el més precís en aquest cas, però crec que s'entén el sentit de la pregunta.

Aquesta seria una qüestió. L'altra, com volem posicionar l'ICIP, en el conjunt d'institucions similars que existeixen en aquest moment? N'han parlat, però els agrairia que acabessin de ser més precisos.

I tercera: en quina mesura la nostra posició euromediterrània com a país ha de fer de l'espai euromediterrani una de les prioritats d'acció de l'institut? Perdonin-m'ho potser la quantitat, més que no la qualitat, de preguntes que he deixat sobre la taula, però m'interessaria molt conèixer la seva resposta.

I moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. A continuació, en nom d'Esquerra Republicana, té la paraula el diputat senyor Pere Aragonès.

El Sr. Aragonès i Garcia

Gràcies, senyora presidenta. En primer lloc, agrair als dos compareixents, tant al senyor Rafel Grasa com al senyor Agustí Colomines, la precisió de la seva intervenció i la il·lustració de quins han estat els precedents que han portat que avui ens trobem en aquesta comissió, doncs, tramitant la llei de l'Institut Català Internacional per la Pau.

Jo faré només dos breus comentaris i una qüestió. El primer comentari és que trobem especialment interessant la reflexió que ens feia el senyor Grasa sobre el fet que l'Institut Català Internacional per la Pau serà un ens no subjecte a una diplomàcia estatal i que això pot donar més agilitat, més facilitats per poder afrontar aquests conflictes que, evidentment, cada vegada són més complexos, cada vegada són més polièdrics, i que d'aquests conflictes armats amb què ens trobem avui augmenten aquells que s'escapen dels paràmetres de guerra convencional i que, per tant, la intervenció dels estats, a vegades, és excessivament paquidèrmica, en el sentit que és molt més lenta, molt més costosa de poder ser d'aquesta agilitat, i que, per tant, un ens no subjecte a una diplomàcia estatal, més relacionat amb una diplomàcia civil, doncs, pot ser molt àgil.

En segon lloc, també hem trobat molt interessant la reflexió del professor Colomines arran de la necessitat, també, de treballar la qüestió dels conflictes nacionals, i creiem que seria interessant fer-ho sobretot perquè nosaltres tenim l'experiència de canalització d'aquests conflictes per vies polítiques, i particularment des del nostre grup creiem que el conflicte nacional que nosaltres patim no està resolt, està en una via política, per sort, però no està resolt. Per tant, entenem, doncs, que és una aportació, la canalització per vies polítiques, que podria fer l'institut.

I, breument, aniríem a la qüestió, perquè no voldria avançar-me a les preguntes que farem d'aquí a un temps, quan l'Institut Català Internacional per la Pau, després d'uns mesos de funcionament, reti comptes en el Parlament, però no voldria avançar-me a les preguntes que podríem fer llavors.

Tenint en compte les alertes que el professor Colomines posava sobre la taula, sobre la duplicitat que pot haver-hi, tant en la societat civil com en altres institucions acadèmiques que estan treballant, tenint en compte la quantitat important, tant a nivell d'activisme com a nivell d'acadèmia, d'iniciatives que s'estan portant a terme avui a Catalunya sobre l'àmbit de la construcció de la pau, voldríem fer-los una pregunta, si creuen que la participació de la societat catalana que es preveu en el projecte de llei és suficient? En l'article 7 es parla de la constitució de la junta de govern, a proposta del Consell Català de Foment de la Pau, i a l'article 11 es parla d'un consell assessor internacional.

Per tant, entenem que, en ser un consell assessor internacional, no hi participaria la societat civil catalana, o ho faria amb una proporció molt menor, la pregunta seria si caldria alguna instància més, que hagués d'estar contemplada a la llei, algun consell assessor determinat, de caràcter nacional i no internacional per poder complementar això, sobretot de cara a evitar que les alertes que ens feia el professor Colomines en la seva intervenció s'acabin convertint en riscos reals.

Res més, agrair-los una vegada més en nom d'Esquerra la seva presència avui aquí, i agrair-los el seu compromís, que seguiran tenint, com han tingut fins ara, amb el desenvolupament de l'Institut Català Internacional per la Pau.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. A continuació, en nom del Partit Popular, té la paraula el diputat senyor Jordi Montanya.

El Sr. Montanya i Mías

Sí, gràcies, presidenta. També, des del nostre grup parlamentari, agrair la presència tant del senyor Grasa com del senyor Colomines en aquesta comissió. I, de fet, doncs, nosaltres, el nostre grup parlamentari ja va posar de manifest que donaria suport a aquesta iniciativa, aquest Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau.

I, per tant, doncs, en fi, nosaltres, com no pot ser d'altra manera, no?, doncs, hem d'estar al cantó del que ha de ser una passa endavant més per contribuir al que és el gran objectiu, creiem, de la humanitat, que és precisament, doncs, treballar per la cultura de la pau, tot i que sembla que és innat de la història de la humanitat, doncs, la conflictivitat bèl·lica, que de cops ens fa pensar que estem únicament i exclusivament una passa més enllà del cromanyó, per posar un exemple, no?, perquè..., vostè ha posat de manifest, senyor Grasa, que estem en una conflictivitat interna de trenta, trenta-cinc conflictes anuals o anyals, de conflictes interns, la qual cosa és prou significatiu de la importància que ha de tenir l'Institut Català Internacional de la Pau, tot i que també, doncs, ens genera certs dubtes, no? L'estricta necessitat que sigui a través d'una llei que s'hagi de regular una institució o un institut que ha de treballar per la pau, però, bé, creiem que aquest és més un debat que no hem de tindre ara en aquesta comissió.

Nosaltres sí que voldríem que ens aclarís un parell de qüestions, senyor Grasa, que ens han quedat una mica en l'aire. Ha posat de manifest la importància, en aquest cas concret, que té..., o les possibilitats de treball que té l'institut pel fet que Catalunya no sigui Estat.

Bé, Catalunya és el que és, és una comunitat autònoma, però que formem part d'un estat, no? I, aleshores, aquí jo..., no sé..., *ab initio*, no?, he pogut entendre una certa contradicció en aquest posicionament, perquè, vull dir, nosaltres aquest matí ja fèiem en una intervenció que hem tingut, en una moció, posàvem de manifest, no?, agradarà a uns o desagradarà a uns altres, però el cert és que ara per ara Catalunya forma part de l'Estat espanyol, i, per tant, no acabem d'entendre, no?, aquesta dualitat que el fet de no ser estat tingui avantatges, quan realment Catalunya forma part d'un estat.

Ens agradaria que hi aprofundís, si més no, ens fes quatre pinzellades sobre aquesta qüestió. També pel que fa a la intervenció del senyor Colomines, no?, ens ha cridat una mica l'atenció que ha posat de manifest que inicialment no era un gran entusiasta de la creació d'aquest institut. Ens agradaria que ens aclarís si ara per ara és un gran entusiasta, o no, que l'institut tiri endavant o simplement i planament, doncs, està mínimament convençut de la necessitat d'aquest o de la seva importància.

Vostè ha posat de manifest el recel que li creava, també, la possible duplicitat de competències, i creiem endevinar, doncs, que el fet que l'institut català de la llei estigui sota l'aixopluc, no?, d'una norma jurídica, d'una llei, pugui posar en una situació de jerarquia per sobre d'altres institucions que hi ha actualment treballant amb els mateixos objectius, o amb la mateixa finalitat.

I, per tant, ens agradaria que ens concretés o ens aclarís, en aquest cas, més que una altra cosa, el seu posicionament actual, si més no, no el final, perquè el desconeixem, perquè encara, doncs, s'ha de debatre sobre aquesta llei i no hi ha un text definitiu, no?

També s'ha parlat dels recursos pressupostaris, la qual cosa lliga directament, doncs, amb la mateixa independència de l'organisme. Els organismes, ara per ara, màxim, doncs, com aquest projecte de llei que se'n ha presentat, depenen fonamentalment de l'assignació pressupostària que tenen i, per tant, doncs, això en certa manera sempre pot ser un lligam, però un lligam creiem també estrictament necessari, no?

Voldríem també que si és possible, doncs, ens posés de manifest quines són les aspiracions pressupostàries d'aquest institut.

Amb això nosaltres acabem la nostra intervenció, tot i agrair novament, doncs, la seva presència en aquesta comissió.

Gràcies, presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies. A continuació té la paraula, en representació del Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, la diputada senyora Dolors Camats.

La Sra. Camats i Luis

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies també als dos compareixents per ser avui aquí, sabem que les seves agendes són complicades i que el fet d'organitzar la comissió aquesta tarda..., també agraïment a la Mesa de la comissió i als mateixos diputats que després del dia de Ple han pogut organitzar aquestes compareixences.

En tot cas, per nosaltres és una satisfacció poder-los tenir aquí, pel que ens han explicat, pel que poden explicar i sobretot perquè representa també l'inici de la tramitació de la llei, que ja està en el Parlament. I una llei que, en tot cas, és fruit sobretot del que ens han explicat, d'aquesta tradició que vostès representen tan bé i que els diferents compareixents representaran i alguns dels que ens acompanyen avui també.

És a dir, una llei que és iniciativa..., és veritat que és fruit de la llei de foment de la pau, però és fruit també de la pressió, de la insistència, de la voluntat de traslladar a la política pública i, per tant, al reconeixement institucional una vocació nacional gairebé, una vocació nacional que és doble, per la internacionalitat, per ser un país que viu en el món, però a més a més, també, per ser un país que intervé en el món a favor de la pau i a favor de la resolució pacífica de conflictes. I, per tant, que recull en bona mesura part d'aquesta tradició, que ha estat civil, que ha estat a la societat, que existeix encara i que ha de continuar existint i més viva que mai, però que l'ICIP ha de poder esdeixir «catalitzar», es deia «impulsar», es deia «organitzar», es deia «triangular», però en tot cas n'ha de ser un instrument més.

S'ha fet referència –jo també ho volia fer– a la llarga tradició del nostre país en els temes de pau. Se n'han citat diferents exemples, crec que, a més a més, recentment, des del moviment antimilitarista, el d'objecció de consciència, fins i tot les manifestacions contra la guerra, que fan que el nostre país i la ciutat de Barcelona siguin referents també en el món en contra de la guerra i, per tant, a favor de la pau, o diferents plataformes que lliguen la solidaritat, l'ajut al desenvolupament i també l'ajut a la reconstrucció en zones de postconflicte i que avui són més vives que mai, malauradament, però amb una important petjada de catalans i catalanes arreu del món.

N'hi ha hagut a Nicaragua, n'hi ha a Colòmbia, n'hi ha als Balcans, d'una manera especialment significativa, al Sàhara o a Palestina, on molts catalans i catalanes, sovint des d'aquestes iniciatives, doncs, no només amb brigades però també amb diferents tipus d'organitzacions, amb diferents tipus de formats, estan ja treballant avui per allò que l'ICIP ha de promocionar i que ha de promoure.

Però és veritat que faltava aquest impuls públic, aquest reconeixement institucional, i crec que tant amb la llei de foment de la pau com finalment amb aquesta llei que crearà l'organisme, per tant, l'òrgan més d'execució, més de gestió, l'ICIP, podem tancar una mica el paquet o el marc en aquest sentit.

I calia fer-ho bé, i em sembla que han estat molt oportuns, alguns dels recels o de les puntualitzacions que fèieu en les vostres intervencions, perquè calia fer-ho bé, precisament per no trepitjar el que ja existeix, per

respectar el que hi ha i potenciar-ho, no pas ofegar-ho, per sumar totes les potencialitats que existeixen, tant a les institucions però també a la societat, i, per tant, per poder aprofitar, sumar i no pas fer-ho a l'inrevés.

Probablement per això un procés llarg de maduració en el programa, la comissió d'experts, les multitud de consultes que s'han anat fent, i que han fet, i jo celebro haver-ho sentit avui, quan ho deia el senyor Colomines, l'Agustí, que han fet vèncer alguns recels inicials, que òbviament segur que no és l'únic, no?, el que ell expressava de dir: «un organisme més, per què?», i que probablement algunes vegades, doncs, altres hem compartit també, quan hi ha una iniciativa nova que no es coneix, i traduir aquests recels inicials, no sé si ens ho dirà després, en un suport entusiasta, però com a mínim sí en un recolzament a un projecte que es veu rigorós, que es veu seriós i que, en tot cas, no es viu ni com un perill ni com un obstacle ni com un tap, sinó com un instrument al servei del que ha de ser, de les mateixes institucions, de l'acadèmia, com es deia, però també de les organitzacions.

Jo crec que, a més a més, en les diferents intervencions que hem sentit fins ara, celebro també que hagin vençut alguns recels també per part d'algunes formacions polítiques o d'algunes opinions polítiques, alguns recels que, com a mínim, ens va semblar entendre el dia del debat a la totalitat, que és veritat que no hi havia esmena a la totalitat, però en el que es parlava d'una sensació una mica d'accessorietat dels temes de pau o dels temes internacionals, en algun aspecte accessoris o massa, no sé si van arribar-ne a dir, «massa innocents», no?, en el sentit de voler treballar per la pau, una, per fer-ho des de Catalunya, i part dels recels venien pel fet que per què havíem de dedicar-nos des d'aquí a un tema que correspon a les diplomàcies estatals, cosa que evidentment no compartim. I un altre recel, que venia a dir: «Aquest és un aspecte o és un tema massa complex perquè realment la nostra aportació pugui ser..., pugui deixar petjada, i, per tant, no val la pena.»

Nosaltres no estem d'acord amb cap d'aquestes dues afirmacions o amb cap d'aquests dos recels, i em sembla que les vostres intervencions ho han deixat també molt clar, que aquests poden ser ja recels vençuts.

En tot cas, jo crec que queda clar o ha quedat clar en el procés, també, en el mateix projecte de llei que avui existeix, que la intenció no era generar un monstre, no era generar res que duplicués la feina de ningú i que generés duplicitats, i, ben al contrari, un organisme que ha de ser, per ser útil, plural i que augmenti les potencialitats de tothom.

Crec que és positiu que avui sumem consensos i no recels, i que a partir de les compareixences això ho podem constatar. I, en tot cas, només volia agrair les aportacions, que crec que són valuoses perquè posen llum probablement en aquells aspectes en què ens hauríem de fixar més durant el procés d'elaboració de la llei, i acabar de pensar, de madurar, si cal, realment, a millorar-los, si cal ser més clars, si cal fer-hi aportacions per poder realment millorar, com deïeu, en aquests aspectes a què heu fet menció: a l'estructura, al pressupost, al risc de les duplicitats...

I, en tot cas, no em puc estar de dir que sento moltíssima satisfacció que els dos grups de l'oposició presents fan especial èmfasi a la necessitat de dotar de pressupost l'institut, i que, per tant, estarem encantats de poder treballar per dotar com creiem que ha de ser oportú l'institut en els propers pressupostos.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies. A continuació tindran la paraula els dos compareixents, que es podran repartir el temps i les preguntes, perquè algunes jo crec que anaven a tots dos i, per tant, se les poden repartir. I, a partir d'ara, doncs, primer la paraula el senyor Grasa i després el senyor Colomines.

El Sr. Rafel Grasa Hernández

Bé, moltes gràcies. Primer agrair, evidentment, totes les intervencions i els comentaris, que trobo tots pertinents i útils, si em permeten, com a observador, simplement per a un tràmit parlamentari, però en la mesura que participo sovint d'aquests tràmits, com a analista polítològic, doncs, crec que seria útil.

Jo no tenia recels –i això l'Agustí ho sap–, però tenia dubtes. I recordo que, quan se'm va demanar això, vaig dir: «Només demano dues coses:» –que se'm va dir que estaven concedides de principi, etcètera– «una, defensar-se» –ja vaig dir– «crec que em quedaré en minoria, que hauria d'haver un institut únic de pau i desenvolupament, però és la meva convicció i necessito fer-ho.» –dic– «I segona, que quedi molt clar que anem a crear una cosa nova, que pot funcionar, que sigui útil, que no sigui supletòria i que sigui autònoma. I defensaré una cosa absolutament independent, perquè, això sí, he passejat per molts instituts del món de pau, etcètera, treballa i sé que la resta no funcionen.»

En aquest sentit jo crec que..., jo voldria..., comentaré ràpidament totes les intervencions, però començar per quatre coses que serveixen per a totes les que heu dit. Malgrat que no m'agrada portar la contrària als poetes, en aquest cas ho faré, en el cas de l'ICIP no tot és possible, no tot està per fer, no. Si volem fer un institut, etcètera, no tot és possible. S'ha de limitar l'ambició, ha d'haver-hi capacitat, etcètera, que no hi hagi «sollapaments», que no hi hagi qüestions, i no tot està per fer, hi ha molt i molt ben fet... Jo crec que aquest és un principi bàsic i crec que la llei ho correspon, i si la milloren en el tràmit parlamentari, millor que millor, en aquest sentit.

Segona idea: hem de saber més i hem de fer més. I hem de saber més sobre el que hem fet que no està bé. Hi ha des de tot un tema..., perquè darrere del tema de la pau hi han tres coses: conviccions molt fortes –i aquí hi ha el doctor Panikkar que en sap molt més que jo, etcètera, en aquest sentit, etcètera–, conviccions que estan vinculades a creences, a tradicions, a cultures, etcètera, que són especialment complicades, diguem-ne, però hi ha també qüestions de convencions, d'acords sobre fer coses i de procediments, i en les tres coses –les conviccions, les convencions, els procediments– hem

de treballar, hem d'analitzar fracassos, hem de saber coses, etcètera.

Tenim coses internes a explicar. Crec que hi ha bons procediments, bones conviccions, bones convencions a la pràctica catalana en general, però tampoc les hem sabut explicar bé, analitzar bé en determinats casos els èxits, també els fracassos, etcètera.

I el tercer comentari general és aquest: efectivament, principi de subsidiarietat i principi d'addicionalitat. El principi d'addicionalitat és clàssic en política presupostària, etcètera, i en política de creació de coses noves amb principis ètics, en el món del medi ambient, etcètera. No es pot posar dient que treus. I malauradament, en termes de solidaritat, els estats del món acostumen a fer això. Els podria posar una llarga llista d'exemples en què es diu: «donarem més perquè hi ha hagut el tsunami, donarem més que no...», i sí, es dona més, però el que es dona per un cantó surt dels pressupostos de l'altre, això no és seriós. I efectivament té tota la raó l'Agustí que per això no val la pena posar-s'hi. Ha d'haver-hi un principi d'addicionalitat i un principi de subsidiarietat.

Comentaris concrets: la intervenció del senyor Homs, que comparteixo plenament. Certament, són dos temes cabdals: integració i independència. Aquí està la clau. I la integració haurà d'estar en tres coses, els tres possibles ens als quals servir: Administració, etcètera. En aquest sentit, jo el que valoraria, però permetin-me, és una deformació professional, sóc més anglosaxó, en sentit jurídic, que llatí, diguem-ne, en aquest sentit, és que no intentem fixar-ho tot en la llei. Unamuno ja ho deia això en un sentit, etcètera, no es pot assignaturitzar la vida, i no es pot reglamentar tot.

Hi ha coses està bé que es fixin les constriccions bàsiques en la llei, i després ha d'haver-hi, algú ho ha dit, rendició de comptes, anàlisi, etcètera, millora, assaig i error, que és com funcionen les coses a la vida, etcètera, i anar acotant coses. Constriccions, poques però estrictes, i ni una sola manera de reflectir-ho, i la resta...

En aquest sentit, jo crec que efectivament la independència i la integració són els elements clau, i estic convençut que quan s'elabori l'ICIP, amb el reglament s'haurà de fer això. Hi haurà d'haver mecanismes permanents, algú ho deia, etcètera, de contacte amb la societat civil. I s'hauria de veure que en determinats temes de recerca el que s'ha de fer és això. Per posar-los un exemple, que ens està complicant la vida, però que dona de sí, etcètera, doncs, arran d'aquest seminari que exposa una persona aquí present, la Tica, diu: «Hi ha una cosa que us haig de preguntar a l'acadèmia: com hem de reflexionar sobre el tema del terrorisme nou?» No l'activitat terrorista que és malauradament molt antiga en la humanitat, etcètera, sinó el terrorisme vinculat aparentment a valors, etcètera, fonamentalisme, etcètera, de tot tipus, eh?, no estic parlant d'un només.

Doncs, bé, aquest tipus de qüestions són les que generen problemàtiques noves i s'han de resoldre, no certes coses, etcètera, i això és important, que hi hagi constriccions, perquè si no l'acadèmia, si recordo el meu barret d'acadèmic, etcètera, tenim tendència només a pensar en casa nostra. I a l'acadèmia, si no públiques,

desapareixes. Tampoc es tracta que això serveixi per fer carrera acadèmica només.

El tema del finançament és clau. Hi han moltes tècniques en aquest sentit, etcètera. Jo diria que això és el que han de buscar vostès, etcètera, el mecanisme, però, efectivament, si jo hagués de demanar una cosa com a persona que participa en això, diria: «Que estigui garantit un finançament mínim i progressiu durant tres o quatre anys, i després resultats.» I des del principi que el finançament estigui subjecte a resultats, que és com funcionen bé les coses, diguem-ne. És a dir, constriccions, etcètera, i rendició de comptes. Però, clar, si no s'hi posen recursos, no valdria la pena, perquè les coses són les que són.

El Toni Comín feia algunes preguntes molt concretes. Sobre funcions, com garantir equilibri entre correcta repartició de funcions, sinergies entre actors, etcètera. Constriccions i espais de complicitat i oportunitat. Sempre funciona així a la vida. La civilització occidental, que som molt prepotents, tenim la idea que les institucions que funcionen són les formals, i no, les institucions que funcionen són les informals. I les informals depenen de la pràctica, de la relació, etcètera, de les qüestions dia a dia. I, en aquest sentit, és important que hi hagin alguns mecanismes d'aquests...

Jo crec que és important la saviesa, el sentit comú, etcètera, en aquest sentit. De catalitzador, n'haurà de fer. I serà una mostra d'èxit, però recordem que significa catalitzador en sentit químic: un producte que és imprescindible perquè es produeixi una reacció, però que no es nota en el resultat final. Això vol dir un catalitzador, diguem-ne, en aquest sentit. I això és el que haurà de fer l'ICIP en algunes coses. Haurà de fer coses, com totes les que es fan, amb prudència, etcètera, i que no es noti, perquè el protagonisme haurà de ser un altre.

Vostès creuen que hauria estat possible el malauradament fracassat Oslo o altres sense el treball de molts anys dels instituts de recerca per la pau, de la diplomàcia paral·lela, estatal, paraestatal dels noruecs, etcètera? No. I, en un moment determinat..., i no es va notar qui hi havia al darrere, etcètera. Però sense una tradició de lligam amb institucions israelianes i palestines no hauria funcionat el que va funcionar.

D'àrbitre ja ho veig més difícil. Només es pot ser àrbitre de dues maneres: l'àrbitre vol dir que té un mandat, té *potestas*, si no, no es pot ser àrbitre. Pot fer de mediador, de facilitador de coses, jo crec que això ho pot fer i molt bé, però només es pot fer d'àrbitre si algú et demana que siguis àrbitre. I aquest és un element que sí que s'hauria de plantejar, etcètera, en aquest sentit.

Preguntaves també, hi ha alguna funció específica de les administracions? Cap. Això és la meva percepció, i així es va escriure a la llei, diguem-ne, o a l'avantprojecte de llei, eh?, és a dir, que és el que és responsabilitat de la comissió d'experts, etcètera, que jo presidia. Cap. Perquè justament s'intentava distingir el que és l'institut del que poden ser les administracions. Ara, totes i cada una d'aquestes funcions poden servir per a l'acadèmia, per a la societat civil, per a les administracions, però, no, més aviat, hi hauria algunes d'aquestes funcions que amb una política pública de foment de la

pau –i, com deia l'Agustí, això és una obligació des de l'Estatut, igual que la de cooperació al desenvolupament, són dues obligacions, diguem-ne, que ens marca l'Estatut, en aquest sentit, com a país, i més en especial al Govern–, en aquest sentit, doncs, podrien fer-se, però ha renunciat a fer-ho. Si es tramita aquesta llei..., i jo crec que aquesta és una bona idea, etcètera, en aquest sentit, diguem-ne, clau.

Respecte a tot el tema que tu plantejaves més d'organització tècnica, elecció de la junta de govern, article 7.2, virtuts i defectes... En vam discutir tant i tants models i ens vam trencar el cap, fins i tot a vegades amb subreunions amb el Toni Pigrau, un bon amic jurista, amb el Xavier Badia, com a responsable del programa, fent fins i tot números matemàtics i calculant què era possible i què no era possible. Què et diria? Quin és el problema de fons? I això ho heu de decidir els parlamentaris. Nosaltres vèiem que una xifra de divuit per triar-ne nou podia tenir problemes, però al mateix temps, per convicció, tota la comissió era molt conscient que hem de respectar la sobirania del Parlament i que el que no puc és dir que hi ha un mecanisme en què el Parlament no pot triar, perquè si no us revoltéssiu vosaltres, em revoltaria jo com a ciutadà, perquè jo vull un parlament que decideixi, no un parlament que no tingui funcions, etcètera.

Que si són divuit o són menys? Tot és factible, però jo crec que ha d'haver-hi... Perquè és veritat i alguna persona o més, etcètera, em va dir: «Clar, que siguin més té el problema que estàs demanant a gent a la qual has de preguntar que sigui candidat i que la deixes fora. I en un país petit com el nostre i complicat quant a les relacions personals, això tard o d'hora passa factura.»

És veritat que hi ha molta gent de bona fe en aquests temes que no tindrà cap inconvenient que s'utilitzi el seu nom i no surti. Però hauríem d'anar amb cura, eh? És a dir, per això divuit sobre nou ja em semblava el màxim. Alguns havíem dit menys, etcètera. En tot cas, això ho heu de decidir vosaltres. Ha d'haver-hi jo crec una capacitat..., aquesta de doble iniciativa, tradicional, des de la Unió Europea, la iniciativa de proposar, en aquest cas, la té el Consell Català de Foment de la Pau, que ja representa totes les institucions, incloent-hi els partits polítics. És un òrgan atípic en aquest sentit, que hi són presents els grups parlamentaris. I l'elecció, la decisió li correspon al Parlament, designar, etcètera. Tot dependrà també per fer-ho... És un model complicat, però que pot funcionar molt bé, com tot.

És una constricció molt forta. Si les persones triades són les adients, en el sentit que tenen ganes, s'hi posen, etcètera, i saben, sortirà molt bé. Però, evidentment, per què? Perquè obliga a generar consens. És, si em permeten la deformació professional, igual que el mal anomenat «dret de veto». No existeix dret de veto, el que hi havia inicialment era un mecanisme per assegurar que hi havia entesa. Naturalment, quan les coses van malament, es converteix en dret de veto a Nacions Unides. Però això és una constricció procedimental, igual que dir que s'ha d'aprovar una llei per majoria de dos terços. És una constricció procedimental, que pot funcionar bé si ho fem bé.

Àrees geogràfiques, que entenc que es referia, quan deies a la procedència, a àrees geogràfiques, bàsicament, eh?, entre el consell assessor internacional i la junta de govern. El consell assessor internacional s'havia parlat més amb els termes, efectivament, «contra més internacional, millor». El bàsic és que et mirin entre parells... Ara, s'ha d'anar també progressivament. Per exemple, el SIPRI es va crear des del principi amb una constricció del Parlament suec que deia: «El director mai no serà suec.» I s'ha respectat escrupolosament fins ara. Però, clar, Suècia és Suècia, té la tradició que té, etcètera, era un país neutral, etcètera. Jo crec que l'ICIP quan es consolidi hauríem d'aspirar que en algun moment pugui tenir un director que entengui les especificitats del país i de l'ICIP i que no sigui català. No sé si això és viable o no a curt termini, més aviat diria que no. Però no hauria d'haver-hi constricció... Ara, el consell assessor sí que és important que tingui aquest tipus d'elements, etcètera, des d'aquesta òptica.

Bé, i per últim, plantejaves qüestions respecte a la posició de l'ICIP, l'Estat, cos diplomàtic, que també és la prevenció, per l'altre cantó, que feia el company Jordi Montanyà. Vejam, jo crec que hem de deixar les coses en la justa mesura. Si Catalunya tingués un estat, també podria tenir un ICIP. I l'Estat espanyol podria tenir un ICIP. De fet, una de les *cosas extrañas* en el cas espanyol és que no s'han generat institucions de relacions internacionals vinculades a les administracions públiques pràcticament; l'excepció és el Real Instituto Elcano en els últims temps, etcètera. Però no hi havia aquesta tradició, però també per desinterès de la política internacional.

Jo crec que és un avantatge en el sentit que pots fer coses que sap qui ho ha de saber; no puc ser més explícit. Però catalans han ajudat a explorar per encàrrec del Ministeri d'Exteriors i Cooperació, de forma informal, etcètera, si es podria substituir la mediació tradicional a Filipines. Aquest ha estat fins ara a Noruega, no puc donar més detalls, per raons òbvies, etcètera, en aquest sentit. I això se li va encarregar des del Ministeri d'Exteriors a entitats catalanes i amb tota l'arrel, etcètera, perquè tenien els contactes. Això és bo per a nosaltres, etcètera.

Cal crear un cos? La paraula «cos» a mi d'entrada no m'agrada. Jo no vull cap cos, sóc molt poc funcional, i pertanyo a un cos de funcionaris, eh?, és a dir, això no té res a veure. En quin sentit vull? Necessitem disposar d'un univers de persones capaces de treballar en processos de pau, i n'hi ha moltes, de molts diferents tipus, des de traductors culturals, que entenen les diferències i permeten que no s'escriuin les bestieses que s'escriuen sobre les civilitzacions del costat, i que a mi sovint em fan avergonyir, diguem-ne, perquè ens creen problemes i després has de donar explicacions: «Això és el que sabeu del món hindú o del món islàmic, això que escriu a la premsa, etcètera?» I et genera problemes haver d'explicar que no, que hi ha gent que sí que ho sap, que ho coneix, etcètera, i que té altres qüestions. Però sí que necessitem això. Ara, jo no li diria un cos. Crec que hem de parlar amb la formació.

Però hi ha moltes coses que es poden fer. Tu t'acostes a organitzacions de Nacions Unides i et diuen: «Voldríem fer aquests tipus de coses, seria més fàcil fer-les amb una entitat que no fos estat...», amb el coneixement i el

convenciment de l'Estat, clar que sí, i no et plantejaran cap problema, t'ho asseguro, diguem-ne, des d'aquesta perspectiva; el mateix que la del Govern.

Per tant, són les dues coses perfectament... És un avantatge en la situació actual i és un avantatge perquè permet fer coses –i en això coincideixo amb el tema que també plantejava el Pere Aragonès que, efectivament, els temes dels conflictes nacionals o etnopolítics són especialment importants.

Permetin-me una anècdota que té a veure amb la meua recerca: un dels meus alumnes de doctorat que està treballant sobre conflictes etnopolítics a Àsia va estar sis mesos entrevistant-se amb líders de guerrilla, etcètera. I en l'entrevista a l'estiu, etcètera, amb el Frente Moro, diguem-ne –així li diuen, no és pejoratiu, perquè s'ho diuen ells–, la primera pregunta en entrar, en anglès, etcètera, va ser: «Explica'm com ha acabat això de l'Estatut, que no ho tinc clar, etcètera.» I en van estar parlant una estona, li ha enviat articles..., era perquè hi havia coneixement de determinats temes de com s'estaven resolent temes polítics. No és mentida, és una broma, i puc donar-te la referència i la persona, perquè treballis amb ell, etcètera, i que està acabant...

És a dir, clar que hi ha interès per aquest tipus de temes, etcètera, i podem apostar coses i també fer ajuts o al·lusions en aquest sentit que sabem.

Però, hi insisteixo, sense que això vulgui dir que ho fem perquè anem en contra; no, s'ha de fer, perquè un element clau del treball per la pau és la constància, la radicalitat, anant a les arrels, i la prudència. El messianisme en pau no funciona, jo diria que no funciona gairebé en res, el messianisme, però en pau segur que no, diguem-ne, en aquest sentit.

Jo crec que això serien les qüestions bàsiques sobre el que es plantejava, diguem-ne, aquí.

Àrees geogràfiques, zona euromediterrània –perdoni que m'estengui, però eren preguntes molt concretes–, sí i no. Jo crec que hem de treballar amb criteris diferents geogràfics. Hi ha zones en què hem d'obrir espai. Un dels grans problemes que tenim ara, per exemple, per treballar en certes zones de l'Àfrica subsahariana és que no tenim bon coneixement de la zona. Ni l'Estat espanyol, ni Catalunya han tingut un passat colonial especialment important, etcètera, a molts llocs geogràfics.

Per tant, no tenim res com el SOAS, com l'Escola d'Estudis Africans i Orientals de Londres, on tens tota la informació que puguis buscar sobre qualsevol tema, etcètera, i no s'improvisa. Per tant, en algunes zones has d'anar obrint forat perquè puguem tenir més asiàtòlegs, més etcètera, que puguin fer coses. En altres ja estem presents.

Per tant, jo no faria un plantejament d'àrees geogràfiques només vinculades a allò en què tenim interès immediat en termes econòmics, etcètera. Això s'ha de fer també. I la zona euromediterrània és evident que és bàsica per a nosaltres i que són conflictes molt propers, però crec que també s'ha d'anar a prestar atenció a altres zones, diguem-ne, on es poden fer coses. Us sorprendria saber la quantitat d'aquest tipus de conflic-

tes etnopolítics nacionals que estan a zones africanes, asiàtiques, etcètera, en aquest sentit.

Per acabar, el Pere Aragonès feia dos comentaris. Un ja li he contestat, els dos els he contestat, sobre la diplomàcia estatal i sobre els conflictes nacionals. Respecte a les alertes coincideixo plenament. El document inicial ho deia encara més explícit. Una cosa que vam treballar molt en un esquema, que crec que vam posar al final a l'informe final, que treballava més la concepció de paraigua de l'institut.

L'institut ha de generar molta feina, però probablement no més d'un 40 a 60 per cent, i això pot variar, l'ha de fer directament. La resta l'han de fer coses que ja existeixen, o amb encàrrecs, etcètera. És el bon funcionament. Us sorprendria saber que alguns dels instituts més importants del món tenen una estructura petita, una estructura estable relativament petita, no tenen centenars d'investigadors, en tenen una desena, una quinzena, i projectes que funcionen quatre, cinc, sis anys i que es van nodrint, etcètera. I això les organitzacions de la societat civil ho saben molt bé, perquè ells han de treballar amb aquests condicionants des del principi. Mai tenen dues-centes persones treballant en plantilla, etcètera. Però es poden fer moltes coses en aquest sentit amb aquestes alertes.

Una de les possibilitats per evitar aquestes alertes seria això, que hi hagués un procediment regular previst en els reglaments de l'ICIP, i, si no ho fan en el reglament, ho hauran de fer a la pràctica, per assegurar que quan fas el pla plurianual i el pla anual tens en compte el que volen els teus interlocutors, estiguin o no a la junta de govern tots ells.

Respecte al tema de l'Estat, crec que ja l'havia contestat, etcètera, en aquest sentit. Per tant, les coses són com són i efectivament, però hi ha avantatges per a tots i la diplomàcia prudent, diguem-ne, permet aquest tipus de coses, des d'aquesta perspectiva, sense problemes i dificultats.

El Sr. Agustí Colomines i Companys

Bé, suposo que, en primer lloc, he de contestar la pregunta famosa, no?, que m'han fet. Jo faré una mica com fan a vegades vostès, no?, i tinc una apreciació molt positiva de... (*rialles*) l'institut, no? I, per tant, sobretot per aquest element que ara estaven dient, per exemple, dels òrgans de govern. Per exemple, jo sóc partidari que més que persones són les institucions allò que, diguéssim, donen calat a un país. I com que estic d'acord amb el senyor Aragonès que nosaltres som un país en construcció, bàsicament, eh?, és institucionalitzant allò que funciona.

Per tant, no estic gaire d'acord que siguin persones les de la junta de govern, sinó que crec que han de ser institucions, eh? Per tant, pot haver-hi persones d'una forma excepcional, diguéssim, no dic que no. Però si tu tens la Federació Catalana, no?, d'Organitzacions d'ONG per la Pau, és el seu president que ha d'estar allà, és igual el nom que tingui el president. Si tens UNESCO Catalunya, és el director d'UNESCO Catalunya qui ha d'estar allà, independentment del nom. Si tens..., etcètera, no? Per tant, jo crec que crec més en institucions que en persones. A part que de les persones és més

diffícil a vegades de fer, diguem-ne, les tries, diguéssim, no?, i compliquen una mica les qüestions. Per tant, en aquest sentit, jo crec que, diguéssim, és un dels aspectes que menys clar veig, per dir-ho així.

Per l'altre, vostè ho ha dit i jo també en sóc partidari, tenim una assessoria internacional, per dir-ho així, un consell assessor internacional. Això és important, perquè un dels, diguéssim, efectes del franquisme, no? –i li ho dic des de la perspectiva d'historiador, perquè és el que conec, els historiadors de l'època de la República estaven connectats amb les acadèmies d'història internacional, el franquisme el que va fer va ser tallar això precisament, i ens va aïllar del que és el món, eh...? I, per tant, costa molt tornar-se a enganxar a aquesta perspectiva. Per tant, el fet de tenir una assessoria internacional ens torna a enganxar al món i, per tant..., però que això no ens faci perdre la perspectiva del que hi ha aquí.

Per tant, jo, en aquest sentit, i vista l'experiència del seminari permanent aquest que s'ha fet, jo fóra partidari que aquest seminari permanent, revisant-lo o el que sigui, es convertís en un consell assessor de l'ICIP, perquè allà hi ha de tot –allà hi ha de tot–, de tot arreu, eh? I, per tant, des d'aquesta..., i està consensuat o potser falta algú i ara jo no el conec, diguéssim, no?, però segurament, doncs, aquesta seria una cosa que reforçaria la idea de consens. Perquè aquesta és l'altra idea bàsica que jo crec que vostès han de tenir en consideració, que nosaltres l'acció exterior la tenim una mica... –no sé com dir-ho–, una mica constreta, no?, i l'hem de tirar endavant des de la perspectiva de la voluntat més que d'altra cosa. Però estem fent molta feina. Ara mateix, aquests dies he estat a Colòmbia, i la persona que estava treballant al PNUD a Colòmbia, doncs, era un noi català que havia estudiat a l'Escola de Cultura de Pau d'aquí (*veus de fons*), a Barcelona.

Per tant, a la pregunta, per exemple, ha de crear tècnics, no sé què? No, ha de reforçar l'escola de pau; no l'ha de substituir, l'ha de reforçar, que és al revés, no? S'ha de posar, des de la meua perspectiva, al servei del que ja hi ha. Si després volem crear, per exemple –en això jo sempre he estat partidari que fos així, no?–, vostè va a la UNESCO i busca *basque volontaires* i els troba, perquè el Govern basc té un programa dels voluntaris bascos que treballen amb la UNESCO.

Aquí no ho hem aconseguit mai, malgrat que nosaltres ho hem dit moltíssimes vegades. Tenim un programa de beques que se'n va anar a l'aigua per moltes raons que ara no vénen al cas, no?, però que nosaltres en aquest sentit..., perquè visualitza. Jo crec que el que nosaltres també hem de fer és intentar visualitzar els nostres esforços i fer-los, en aquest sentit, rendibles cara a dins. Perquè això també ajuda a entendre a la gent, no?, aquesta idea que els dic del treball popular, que a mi és el que més em preocupa: el treball amb la gent del carrer, aquesta necessitat de fomentar la cultura de pau, de la qual crec que estem molt necessitats.

Com sempre passa, la veritat és que tot depèn del finançament. És a dir, si tu crees una cosa d'aquestes característiques i aleshores no l'entens, per dir-ho així, no?, doncs, i, bé, ho deixes allà com una cosa que vagi fent i tal i que qual, doncs, és evident que acabarà mo-

rint-se d'una forma clara. Però jo insisteixo en el que els he dit abans, no?, a mi crec que..., el nostre president honorari en les seves memòries es diu un «diplomàtic sense estat», perquè ell durant molts i molts anys, el senyor Fèlix Martí, s'ha dedicat justament a treballar en els organismes internacionals.

Des de la meua posició de director de la UNESCO Catalunya, els últims quatre anys m'he pogut adonar de la quantitat de feina que es fa des de Catalunya en els organismes intergovernamentals. I també m'he pogut adonar claríssimament, diguéssim, de la recepció que es té de la feina feta. L'única cosa que hem d'intentar és no malmetre'ns nosaltres mateixos. No sé si m'explico, no?

Per tant, jo crec que un exemple clar de bona col·laboració és el que va passar l'altre dia quan al Consell de Drets Humans de Ginebra, de les Nacions Unides, es va presentar una iniciativa conjunta, una declaració conjunta de diferents organitzacions i es va fer a través de l'única que tenia veu, que, en aquest cas, era Unescocat, perquè nosaltres estem reconeguts allà dins i nosaltres podíem presentar-ho, presentar l'*statement*, doncs, per poder fer aquesta declaració catalana. És això del que es tracta. No, no..., es tracta de no competir, sinó que es tracta de posar entre tots, no?, la feina conjunta. I això és el que crec que ens farà forts. I el meu entusiasme serà entusiasta, diguéssim, quan..., no sé què dir-li, no?, quan vegi l'acabament de la llei i aleshores diré: «Ah, doncs, sí, ja va per la línia del que he cregut.»

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Rafel Grasa i senyor Agustí Colomines, per la seva presència avui aquí, per acceptar aquesta compareixença, per les seves aportacions, que segur que seran preses en consideració pels grups parlamentaris. I agrair-los les aportacions clares i concretes que també han fet. Jo em quedo amb dues o tres d'elles: una primera, que sigui un organisme que eviti duplicitats i que, per tant, tingui en compte la història d'altres institucions que han funcionat i que funcionen a Catalunya; una altra, que tingui recursos suficients, i, per tant, això queda molt clar, suficients, ni més ni menys, i que no deixi de donar aquells recursos que ja donava a altres entitats, i, una última, que sigui realment un organisme amb plena autonomia i ambicions.

Espero que, en aquest sentit, els grups parlamentaris els tinguin en compte, i segur que seguiran, a través del telèfon o a través de cartes, demanant-los la seva opinió.

A partir d'ara queden lliures vostès de mantenir-se en aquesta comissió, de marxar, segons les seves agendes.

Compareixença de Raimon Panikkar i Alemany, filòsof, teòleg i escriptor, amb relació al Projecte de llei de l'Institut Català Internacional per la Pau (tram. 353-00099/08)

I convido el doctor Panikkar, filòsof, escriptor i teòleg, convidat també a aquesta comissió perquè ens doni el seu parer i ens exposi les seves opinions.

(Pausa.)

Si els sembla als grups parlamentaris, a continuació el doctor Panikkar parlarà i després si algun grup vol expressar alguna opinió que l'expressi i, si no, acabarem amb la seva exposició, que segur que ens interessa a tots molt.

El Sr. Raimon Panikkar i Alemany (filòsof, teòleg i escriptor)

Senyora presidenta, molt honorat i astorat també que vostès m'hagin cridat, un senyor que després d'estar al rovell de l'ou va retirar-se a les muntanyes. Quan al començament hi anava, Tavertet tenia vint-i-sis habitants, i ara ja una mica més. I m'han pescat no sé per què, però potser perquè m'he dedicat tota la vida a intentar posar els fonaments d'això tan difícil que tothom vol i que ningú sap com, perquè no hi ha com, i que és la pau. Per la pau tothom està d'acord, ara, quan comencem a parlar dels mitjans per arribar a la pau, ja comencem a barrallar-nos.

Voldria ser molt breu, perquè vostès ja estaran ara bastant cansats i jo m'excuso que per raons d'organització i d'institucions, doncs, no he pogut arribar a temps, quan jo estava ja des de les tres esperant-los a vostès per arribar a temps, perquè no m'agrada ser poc puntual. (La presidenta diu: «No pateixi, perquè hem anat fent feina.») Ja m'ho imagino, per això, i els felicito.

Ho trobo també un símbol molt bonic que no m'hagin esperat, vaja, perquè, escolti, jo sóc un..., no sé si és zero a l'esquerra, però un element més que tota la vida s'ha preocupat per la pau. I com que sóc una mica intel·lectual, aquí tinc més de mitja dotzena de llibres dedicats a la pau publicats en molts idiomes.

Voldria començar amb un parell de preguntes. Una primera pregunta seria la relació entre el Consell Català Foment de la Pau i l'Institut Català Internacional de la Pau, que jo no he acabat d'aclarir massa. Em sembla molt bonic que hi hagi col·laboracions i que hi hagin persones que es preocupin de diverses institucions per aquest problema tan central.

Una segona aportació irònica, que potser podrien veure-la com a comentari d'un filòsof, d'aquests senyors que estan als núvols, però que de tant en tant també potser se donen compte d'algunes coses més. Jo crec..., això és un detall, però nosaltres utilitzem les paraules, ja li van preguntar a Confuci què faria quan les coses anaven malament i deia: «Tornar a les paraules el sentit exacte», el sentit «prísti», deia ell.

I és que ens hem deixat encomanar de la moda corrent, que és, per exemple, parlar de gènere quan parlem de sexe. El símbol de la masculinitat és la barba, *gènere femení*; el símbol de la feminitat és *el útero*, símbol masculí. El que sap una mica d'alemany, el símbol de la feminitat és el lluna i el símbol de la masculinitat és la sol. O sigui, no confonem sexe amb gènere. Però això és un detall una mica irònic respecte a l'ús del llenguatge que se'ns encomana completament.

Després tindria un parell de comentaris a fer: en primer lloc, indiscutiblement, és important i és difícil. Jo recordo, per raons molt professionals, les discussions que hi

van haver quan uns quants senyors idealistes van dir que l'esclavitud s'havia d'abolir. «Ecolti, vostè no té idea de l'economia, vostè no té idea dels camps, vostè no té idea que la gent es morirà de fam. Vostè, escolti, digui que els tractin una mica bé, prediqui *moralina*, però no es fiqui amb unes institucions que ja tenen existència multiseccular i que han provat que poden ser útils, encara que intentem evitar els abusos.»

Crec que ens trobem en una situació bastant semblant: parlar de la pau i tenir exèrcit és incompatible. Encara que després es digui que són per defensar la pau. I com que això sona una mica filosòfic –i em perdonaran la relació, que és més profunda del que sembla–, un senyor que no era precisament de les meves idees, que era un geni, indiscutiblement, que encara en els textos originals se li diu el «senyor de les cartes», que ara en diem Descartes, estava preocupat per la certesa, i com que va anar dels jesuïtes i després als dominicans i deien coses diferents i tots dos tenien autoritat, va dir: «Ecolti, no, jo, a la meva *poêle*, i allà ho faré pel meu cantó.»

De la preocupació de Descartes per la pau hem arribat a l'obsessió patològica per la seguretat. I parlem de seguretat quan la vida és risc, és insegura. A mi m'han portat ara, m'han vingut a buscar en cotxe amb un retard i coses d'aquestes que m'excuso, i li deia a qui em conduïa: «Vostè utilitza cotxe tots els dies? «Sí, senyor, oi tant!»» En el món hi ha un milió de víctimes mortals dels cotxes, i el continuem utilitzant. No dic que no s'hagi d'utilitzar, però hem de tenir-ho molt en compte. D'aquest milió, un quart de milió obsessionat per tota la vida i els altres morts.

Per arribar a la pau hem de fer un treball previ d'eliminar els obstacles, i els obstacles són les diverses conviccions que no volem relativitzar que tenim cadascú de nosaltres. I tenim dogmes, coses, punts fermes que no ens volem deixar perdre. I qui no s'obre al diàleg i qui no està insegur d'ell mateix no pot ser un instrument de la pau.

Per ser instrument de la pau hem d'estar disposats a pagar amb la nostra vida. No és una bagatel·la, no és una cosa, em sembla a mi, que fa bonic, ara tothom vol la pau, però si creem un institut de la pau, aquest institut de la pau ha d'estar disposat a viure i a treballar per aquesta pau al preu de la pròpia vida, si no, no és seriós.

Jo recordo una anècdota d'un senyor que jo admiro que es deia Gandhi, que quan aleshores van començar a demostrar la no-col·laboració amb les indústries britàniques, que agafaven..., pagant no-res, les matèries primes les passaven a Lancaster, i allà les tornaven a vendre, i llavors van dir: «No, res, acabem i fem una cosa que la fem nosaltres.» En un d'aquests discursos que feia, el va venir a veure un company de col·legi seu, però ja anava vestit de l'altra manera, de la forma anglesa. Gandhi el mira i amb aquestes maneres que diu, va dir, molt de pressa: «Bé, he de viure, una dona, tres fills, quatre néts, etcètera.» Gandhi respon: «No en veig la necessitat.» I li va tornar l'espatlla.

Preocupar-se i fer un institut per la pau, la primera condició és prendre-s'ho molt seriosament i saber que és una cosa que pràcticament de moment no es veu possi-

ble. Jo ho tinc en aquests llibres així, i les estadístiques són vertaderament reveladores... En aquest segle o en el segle passat, el nombre de les guerres ha estat multiplicat per quatre. I les guerres abans, quan es feien amb l'espasa, tenien una víctima i un soldat i un ferit. Ara, des de vint mil metres o deu mil metres d'altura es fa el que sigui i no es pregunta i no ens preocupem.

El problema de la pau no per res és avui dia un problema que..., tothom la vol, però aquest potser jo diria que molt pocs estan disposats a pagar el preu. I el preu pot ser la nostra vida i la nostra dedicació, no és una bagatella, no és una cosa que es pugui fer de més a més.

La cultura de la pau, que implica la construcció de la pau –com es diu en els estatuts–, perquè és que la pau s'ha de construir i s'ha de construir de mica en mica, una mica s'ha de crear, jo diria, del no-res. Les condicions de la pau ara, avui dia, no existeixen, però les hem de crear. I les hem de crear amb creativitat, que no té sistemes, que no té models, per això se'ns demana aquesta creativitat que no es pot improvisar.

Per als que s'interessen, els que volen ser catòlics, apostòlics i romans, jo els cito un text d'un concili ecumènic –ecumènic–, i, en conseqüència, infal·lible, on amenaça amb excomunió tots aquells que utilitzen armes mortals, és a dir, bombes. Quan totes les lluites eren amb l'espasa, si la meva consciència no està tranquil·la, la meva espasa tremolarà i miraré els ulls de Déu i jo perdré, però si ho haig de fer amb sistemes que només prement botons mato cents o mils de persones, no té res a veure.

Aquest concili –i jo en tinc tots els detalls, els que siguin escrupolosos...–, que és molt curiós que els reculls de les decisions conciliars, excepte un senyor, molt amic meu, Alberigo, ningú el reporta. I és un concili ecumènic. És un decret d'aquest concili ecumènic que amenaça amb l'excomunió tots aquells que utilitzen aquestes armes que no tenen contacte directe amb la mà. Això deia el Concili Lateranense II, 1138, etcètera, el cànon 29, per als que siguin escrupolosos.

Com que de seguida surten casuístiques, aquest concili només podia dictaminar per als cristians o per als catòlics. Els catòlics es van creure que si utilitzaven això contra els infidels, ho podien fer. Aquí comença la degeneració i aquí comença que després no es vulgui parlar d'això. Quan està condemnat a utilitzar armes que no estiguin lligades directament amb la mà, que vol dir en aquell temps directament amb el cor, que vol dir directament amb la teva consciència neta i tranquil·la, que no em tremolarà la mà si defenso la justícia... I és curiós, tots els llibres que he consultat no el citen, el passen per alt, excepte aquest exemple que acabo de donar.

Si volem seguretat, si volem estar segurs de tot, si volem eliminar el risc a tota costa –perdoneu el castellanisme–, no arribarem mai a la pau. La pau és un risc, la pau s'aventura, la pau és una nova creació que hem de fer entre totes aquelles persones que encara en diem de bona voluntat.

I això també va contra la utilització d'una paraula que s'ha acceptat completament, però alguna persona s'ha de preocupar també del sentit subconscient que les pa-

raules porten, que és el desenvolupament. Desenvolupament vol dir càncer. Jo he de créixer i he de madurar, però si arribo a tres metres és un desenvolupament mecànic, i és el sistema mecànic com el paradigma de tota la classe que en volem dir desenvolupament.

Sobre els petits detalls de la casuística del projecte, no em crec capacitat per fer-ne cap comentari i els pocs comentaris que he sentit em semblen de molt bon sentit comú i a tenir en compte, que, com ens ha dit la presidenta, hem de tenir en compte tot el que ens han aconsellat.

Jo tinc..., i he escrit també a més el que jo en deia «nou aforismes» o «nou *sutres* sobre la pau», en comentaré només un, bé, en comentaré només dos, o potser un. El primer és que la victòria no porta mai a la pau. És un fet històric que no es pot negar: no ha portat mai a la pau. I ara comencen els indígenes d'Amèrica llatina i tots aquests, i estaven ben pacificats, o ens ho creïem. El que passa és que els ritmes de la història no són els ritmes de les persones humanes. I la victòria no porta mai a la pau.

En tinc altres també d'aquests *sutres* que jo en deia o... Una altra cosa que ens costa molt i crec que s'ha de dir, encara que sigui poc..., poc, no ho sé, poc de moda, si voleu, que hi ha una relació directa entre el microcosmos i el macrocosmos. Per què la gent no creu en Déu avui dia?, i els intel·ligents no hi creuen? Primer, perquè n'hem fet un treball, però després perquè no creiem en nosaltres mateixos. Qui no creu en la pròpia dignitat, no pot creure que hi hagi una dignitat superior a la seva. Però per creure en la nostra dignitat, hem de descobrir la divinitat que està en nosaltres, i tenim tanta por al panteisme que ho deixem córrer tot.

I per això aquesta relació: si no hi ha una pau interna en cadascú de nosaltres –i l'exemple de Gandhi de moment torna a ser un exemple–, no podem participar i ser membres de consells de pau. Si jo no tinc pau a casa meva, a la meva consciència –a la meva consciència–, jo puc enganyar tots els altres, no em puc enganyar a mi mateix, encara que tantes vegades ho intentem, no es pot participar efectivament en el treball per la pau.

Hi ha una relació directa entre la persona humana que es preocupa per la pau i la pau que ell predica. Escolti, tots nosaltres de sermons n'hem sentit, eh?: per aquí m'entra i per aquí me surt, «prediqueme, Padre», i per aquí m'entra i per aquí em surt. Per què? Perquè si no ho vius, si no ho sents, si no ho pateixes, no té cap influència.

Perdoneu també l'anècdota, perquè no em vull fer llarg, i amb això gairebé acabo. Després m'agradaria intentar el diàleg o el que sigui del que he dit o contradiccions.

Una altra anècdota de Gandhi, perquè sembla que ens ensenya. Gandhi, que feia aquells treballs més manuals, a Ahmedabad, l'*ashram* seu, es van trobar fent treballs amb una mare de família, petita i normal –«normal», dic–, que ara en diríem «no desenvolupada», segurament no sabia llegir ni escriure, però tenia una preocupació de mare. I va dir a Gandhi: «Escolti, vostè que és un *mahatma* digui a la meua filla que no mengi tants

dolços, que li fan mal.» Gandhi la mira amb tristesa i no li diu res. Després de no sé quant temps, una setmana o algun mes, es tornen a trobar i la dona li diu: «Escolti, jo li demano, *mahatma* Gandhi, perdoni, perquè m'he exralimitat, pensava que..., i vostè està aquí, etcètera.» I Gandhi li diu: «No, nena, filla, sóc jo el que et dono gràcies a tu. Saps, jo en aquell temps també em menjava més dolços dels que em convenia. Després que tu em vas dir això, he deixat de menjar-los. Ara, porta'm davant la teva filla i li ho diré i em farà cas.»

Si no es predica amb l'exemple, «i ara em farà cas». Va necessitar l'altra persona que li digués per desencadenar en ell aquesta consciència, que potser també li agradaven massa els dolços.

La pau no la conquerim nosaltres, ni la imposem als altres. Quantes guerres s'han fet per imposar la pau? De la bona voluntat no discuteix ningú. És..., i aquí ens falta una mica la dimensió femenina de l'existència, que té poc a veure amb homes i dones, és a dir, és una altra cosa.

La pau es rep i s'abraça i se li dona la benvinguda i la desitgem. Dit d'una altra manera més metafísica: és un do de l'esperit. I per això si jo vull imposar la pau, si jo vull imposar la pau amb els meus conceptes, un institut per la pau que ja tingui un programa de la manera de fer la pau i de realitzar la pau, anirà a la guerra. Perquè els altres, evidentment, no són del meu gust i voldré convèncer-los, que és una altra paraula bèl·lica que tenim ficada: «convèncer». Escolti, els italians ja ho diuen: «els espanyols» –diuen– «són bèl·lics. Per respondre una cosa diuen: “contestar”», que «contestar» és al revés, contestar en italià vol dir que anem a fer la guerra. Convèncer, diem nosaltres, vèncer l'altre.

No han de voler convèncer l'altre. Tots els..., anava a dir tots els apostolats, si voleu, tots els messianismes són suspectes, tots. La derrota de l'enemic no porta mai a la pau, ja ho he dit. I el desarmament militar, que crec que és una necessitat urgent dels nostres temps, tan utòpica com voler abolir l'esclavitud en aquell temps, però s'hi ha arribat, va costar també moltes coses, molta feina. El desarmament militar requereix, i aquí tots nosaltres en som responsables, un desarmament cultural. La cultura nostra és una cultura bèl·lica, és una cultura per guanyar, per vèncer. En diem «competitivitat», com si l'únic al·licient per viure fos esclafar l'altre.

I com que no voldria ser massa filosòfic ara, acabaré amb una anècdota que a mi em va fer plorar d'aquests nens no desenvolupats. Un era el cosí d'un estudiant meu de Califòrnia, que ja..., una mica insubordinat, no havien d'anar a predicar als altres i a portar a *los negritos* la civilització, es va inscriure en allò que crec que deia el Consell de la Pau, em sembla que era el Kennedy. I va dir: «Què faré jo? Els ensenyaré a aquests nens una cosa molt senzilla que és córrer, que és respirar, i al ritme de quan respirin i no posar el taló, sinó posar el peu, i etcètera, que això els anirà bé a tots, i va bé per a la salut.» I un dia, com sempre, l'inconscient ens domina, va arribar amb una capsa de caramels i tots els nens que hi havia contents: «Eh, aquí, què passa aquí?» Caramels. Eren al mig de l'Àfrica, eh? I va dir: «Avui farem una carrera. Veieu aquell arbre aquí, que

està, doncs, a uns dos cents metres o cent metres de distància, a veure, qui hi arriba primer té la capsa, eh? A veure, feu una carrera. Jo diré: “Un, dos, tres.”» No es van parlar entre ells. Va dir: «Un, dos, tres» i els set nens es van donar la mà i van córrer junts. Com podia ser jo feliç empatxant-me de caramels i l'altre que no menja res? Es van donar la mà sense haver-se confabulat i van córrer junts.

D'això en diem avui dia «competitivitat», perquè si no guanyo l'altre, no tinc un al·licient per viure. Potser aquests països petits que nosaltres anem allà a colonitzar o a cristianitzar, ve a ser el mateix, desgraciadament, ens poden donar més d'una lliçó.

I crec que l'Institut per la Pau és urgent, és important, és difícil i no té model. I per això demana de nosaltres aquesta creativitat que és del no-res. Hi ha molts instituts per la pau, i jo en conec bastants i estic ficat en moltes coses d'aquestes que en diuen «per la pau», però si és que fan un programa per la pau, farem un exèrcit per la pau i farem una guerra per defensar la pau, etcètera. I això crec que no porta a la pau.

Per arribar a la pau –i amb això acabo– política, per a les cultures, i aquí la feina és gran, hem de conrear allò que dona a tota cultura el sentit últim de les paraules, que malgrat tingui una premsa ben merescuda i poc agradable, encara es podria dir: la religió és allò que ens relliga; allò que relliga el meu cos amb la meua ànima allò se'n diu religió; allò que em relliga a mi amb els altres, d'allò se'n diu religió; allò que em relliga a mi amb els animals i amb les plantes, d'allò se'n diu religió. Si no tinc aquesta consciència d'allò que jo n'he dit «ecosofia»..., no «ecologia», que és *business as usual*, sinó ecosofia, que és la saviesa de la terra, genitiu subjectiu, *de la terra*, que jo haig d'escoltar.

I crec que per això un institut de cultura de la pau té per mi –per això no m'hi vaig poder negar, quan venint del no-res em van invitar a venir aquí, i em sento molt honorat–, ens demana de nosaltres un esforç més que extraordinari, no és un hobby, no és una cosa que puguem fer de més a més. O vivim per aquesta pau que comença amb nosaltres i acaba amb els altres, sense voler de seguida passar la factura... L'experiència històrica ens demostra moltes coses.

I amb això acabo, ja està, els dono les gràcies. I si hi ha una mica de diàleg, estaré content de poder fer les meves reaccions.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, doctor Panikkar. Ara, els grups parlamentaris que ho desitgin poden intervenir d'una manera breu. En nom de Convergència i Unió, el senyor Francesc Homs.

El Sr. Homs i Molist

Moltes gràcies, senyora presidenta. Miri, a vegades el debat parlamentari ens fa realment austers en el terreny espiritual, no?, en el terreny de les conviccions més profundes. I jo voldria subratllar, perquè, de fet, no m'atreveixo a dir gaire res més, jo voldria subratllar,

sincerament, l'encert que hem tingut tots els grups, absolutament tots els grups de convidar-lo a comparèixer. Li ho dic sincerament, no?

Sense desmerèixer les intervencions anteriors, en absolut, molt més centrades, doncs, en la dinàmica de la llei, de la seva organització, que és del que, de fet, els grups parlamentaris aquí n'haurem de parlar, però era convenient, escoltant-lo, doncs, ho ratifiquem absolutament, crec que això ho compartirem tots, vaja, segur, era absolutament convenient que aquesta possibilitat que ens ofereix el Reglament d'aquesta casa de què ens hem dotat no fa pas massa, el nou Reglament d'aquesta casa, d'aquest tipus de compareixences com la que vostè avui ha protagonitzat, doncs, que hagi estat possible, no?

I, particularment, doncs, vaja, jo li haig de ser..., no puc res més que ser-li sincer, no? Agrair-li la seva participació, l'esforç que ha fet per venir aquí. I, vaja, a mi em sembla, no sabria anar massa més enllà que davant d'aquesta intervenció que ha fet, de les paraules que ens ha dedicat, que, evidentment, comparteixo i que crec que són encertades pel que tractem, doncs, a mi em sembla que el més convenient seria –i jo almenys ho proposo, cadascú, evidentment, faci el que cregui i tingui per convenient– assaborir-les, com que tenim l'ocasió de poder-les rellegir, la tècnica això ens ho permet, doncs, d'assaborir-les, no?

I, evidentment, mirant-nos tots una mica entre tots nosaltres, certament tenim molta feina, no? –certament tenim molta feina–, i nosaltres, vaja, i en aquest cas, doncs, el Grup de Convergència, a tenor de les reflexions que ens ha fet el senyor Panikkar, els primers, eh?, ja ens hi posem a davant.

Per tant, hi insisteixo, moltes gràcies per la seva compareixença i especialment, doncs, pel valor que jo crec que tenen les paraules que ens ha dedicat.

La presidenta

A continuació, té la paraula el diputat Toni Comín, en nom del Partit Socialista - Ciutadans pel Canvi.

El Sr. Comín Oliveres

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies, mestre Panikkar. Jo volia dir tres coses molt breus: en primer, una referència que feia el senyor Panikkar al principi: «M'agrada que no m'hàgiu esperat, perquè és posar-me en el lloc que em correspon, un zero a l'esquerra.» Jo vull fer una confessió personal: jo crec que és un dels honors més grans que hagués pogut imaginar mai poder, en la meua vida de diputat, tenir la sort immensa –ho dic completament sincerament, no?– de sentir-lo a vostè en un tràmit estrictament parlamentari, com és un tràmit de compareixença, no?

I, en aquest sentit, és una sort, és una il·lusió, t'hem sentit fora, però em fa il·lusió haver-te pogut sentir tu fent de compareixent i jo i nosaltres fent de diputats. És un agraïment que vull fer, especialment al Grup de Convergència, perquè és veritat que la proposta ha sigut de tots, però la idea no va ser pas..., aquest honor no és pas mèrit propi, sobretot és mèrit de Convergència, del Grup de Convergència i Unió, que és qui va tenir

la idea de la seva compareixença. O sigui que vull fer l'agraïment extensiu a qui el van fer venir. De fet, és un, suposo, dels primers miracles de l'actitud de la qual ens ha parlat Raimon Panikkar, que després de la seva intervenció, passem a tenir un (*rialles*) atac de generositat recíproc... (*veus de fons*), desfermat, no?

Jo volia fer una altra broma i un comentari i una pregunta concreta també la faré per vincular tota la reflexió que ens has fet amb l'articulat pròpiament de la llei. Però primer voldria fer una altra broma, que és que –una broma molt seriosa, no?– com podem fer una llei de la pau unes persones que en el dia a dia a vegades tenim una actitud que està tan allunyada de tot això que ens ha demanat el mestre Panikkar, diguem, que ens passem el dia discutint, intentant convèncer, intentant imposar les nostres conviccions, estem plens de conviccions, de fet, ens en sentim molt orgullosos, però li dono la volta, no?

Jo crec que també un dels exercicis habituals en aquesta casa justament és l'exercici de la renúncia, eh?, negociació és la paraula, diguem-ne, habitual en el nostre argot, però la negociació és un desarmament, la negociació quan busca l'acord, intentem –no sempre ho aconseguim– posar-nos d'acord en aquesta casa molt sovint, no? És justament aquest desarmament, és aquest desdogmatitzar-se, és aquest renunciar a una part de les teves conviccions per tal de construir l'acord. O sigui que potser sí que una petita legitimitat, insuficient, no?, segurament, però una petita legitimitat per fer una llei de la pau potser sí que la tenim.

Jo hauria fet una pregunta que ja no cal que la faci, no?, que és: quina és l'actitud des de la qual cal no només legislar, sinó després tirar endavant una institució com aquesta? És a dir, què és tot allò que la llei no pot dir? Quin és l'esperit? Quina és l'actitud? Però és exactament la intervenció, que ha quedat claríssim. O sigui que queda la pregunta feta a posteriori i fora de lloc i no cal contestar-la.

Una cosa sí que vull agrair mol especialment, que és que ens hagi fet entendre també que l'institut només té sentit si és difícil de tirar endavant. Si l'institut tirés endavant amb facilitat, voldria dir que anem per mal camí, diguem-ne, vol dir que no està fent la feina que li toca. O sigui que només si és una història una mica dolorosa, la de l'institut, un cop funcioni, segurament estarem aconseguint els objectius que modestament ens podem marcar. Jo crec que això és un dels aprenentatges que implícitament hi havia en les paraules del professor Panikkar.

I la pregunta concreta, concretíssima, però crec que és important que ens la pugui respondre, és la següent, també ha sortit implícitament a la reflexió: molts dels conflictes que tenim avui al món, conflictes interestatals, però també intraestatals, tenen alguna arrel de tipus..., molts no, alguns, bastants, de tipus religiosos, espiritual, eh? Tenim guerres, conflictes de tipus interreligiós. I, en aquest sentit, això em fa pensar fins a quin punt seria interessant o com valdria la pena si seria interessant que en els òrgans de govern d'aquest organisme, de l'institut, hi haguessin persones directament de perfil religiós o experts en diàleg interreligiós o gent vinculada, diguem-

ne, a la reflexió, el coneixement, l'anàlisi del fet religiós com a tal, i després de les seves implicacions en la generació de conflictes.

Aquesta seria la pregunta: necessitem teòlegs vinculats d'alguna manera –teòlegs i tots els sinònims d'aquest concepte– o altra en alguna de les instàncies a través de les quals s'organitza l'institut?

I ho repeteixo, poques coses tan boniques ens deuen haver passat al llarg de la nostra experiència parlamentària com poder-te sentir.

La presidenta

A continuació, en nom d'Esquerra Republicana, el senyor Pere Aragonès.

El Sr. Aragonès i Garcia

Gràcies, senyora presidenta. Un agraïment molt sincer al senyor Panikkar per la seva intervenció. I seré molt breu. Jo crec que ha fet una reflexió necessària, de perspectiva sobre el treball que hem de fer, la nostra petita contribució a la pau, que pot ser participar, impulsar parlamentàriament aquesta llei que ha de donar llum a l'Institut Català Internacional per la Pau, i ha donat un sentit ampli al treball global que ha de fer l'Institut Català Internacional per la Pau.

Com que ens ha fet despertar aquesta consciència, i ha parlat amb molta clarividència, també ens ha fet despertar una certa sensació d'inseguretat als que habitualment estem en el treball parlamentari, en la negociació que esmentava el diputat Comín, perquè no estem acostumats a unes compareixences amb aquesta clarividència.

Però també ha dit vostè que per treballar per la pau és necessari moltes vegades patir aquesta inseguretat. Per tant, com a mínim, estem contents de marxar amb aquesta inseguretat, que sabrem afrontar molt millor en la comissió per poder treballar aquesta llei.

Moltes gràcies i li reitero l'agraïment en nom meu i en nom del nostre grup.

La presidenta

A continuació, en nom del Partit Popular, el senyor Jordi Montanya.

El Sr. Montanya i Mías

Sí, gràcies, presidenta. Jo crec, senyor Panikkar, que ben poques coses justifiquen estar un dijous a la tarda d'estiu tancat en una sala fosca, però reconec que la seva intervenció, doncs, ho justifica plenament, haver tingut el plaer d'escoltar la seva intervenció. I, per tant, dono per justificat estar en aquestes hores d'una tarda d'estiu, doncs, en una sala fosca. Li dic això de fosca, perquè, en fi, no hi ha llum natural, no perquè tingui altres connotacions que no vénen al cas, eh?

Jo, senyor Panikkar, me quedo, de tota la seva exposició, no?, amb dos qüestions molt concretes: vostè ha fet menció que parlar de pau i tenir exèrcit és incompatible, no? I, aleshores, clar, jo imagino que vostè ha parlat d'un concepte molt genèric, no?, perquè avui en dia,

doncs, malauradament no es concep un estat desenvolupat, o no, sense exèrcit. I diguem que els exèrcits inicialment, doncs, treballen per la pau, però també treballen per defensar-se, no?, i, en certa manera, doncs, sembla innat a l'espècie humana que hi hagi dos necessitats: una la de defensar-se i l'altra, en certa manera, d'agredir el veí per assolir determinats béns o fites.

I l'altra és que vostè ha parlat també que la victòria no porta mai a la pau. Ha dit que la victòria no porta mai a la pau, no? Llavors, aleshores, veritablement podem..., o vostè creu que és una utopia parlar de pau en l'actual món?

Res més que això i moltes gràcies i agrair-li de veritat la seva intervenció.

La presidenta

Molt bé. I, finalment, té la paraula, en nom d'Iniciativa per Catalunya, la diputada senyora Dolors Camats.

La Sra. Camats i Luis

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies també, senyor Panikkar. Jo vull afegir-me a alguns dels comentaris que han fet els meus companys. Per nosaltres, per mi, en aquest cas, també pel nostre grup, és un honor que vostè hagi volgut també, com deia, baixar del retir espiritual, del retir de les muntanyes i compartir una tarda també amb nosaltres algunes de les reflexions que ha fet. I és un luxe poder comptar, en un projecte tan concret, en una feina que tenim en aquesta cambra i que ha de donar un objecte tan..., no?, un resultat tan concret com una llei, amb les seves reflexions i amb el seu temps, que segur que n'hi ha dedicat.

En tot cas, agrair-li sobretot que ens ha fet pensar. Alguns dels meus companys ho han dit, probablement el que aquesta tarda ens explicava al voltant de la pau, al voltant de la llei ens fa pensar ara, ens farà pensar probablement els propers dies sobre el projecte en concret, sobre nosaltres mateixos, sobre també el que fem aquí en el Parlament, la nostra tasca, com la fem i què fem quan tornem a casa, no?, el tipus de persones que som i si estem, o no, a l'alçada de la feina que ara tenim encarregada al darrere d'aquest projecte de llei o al darrere d'altres que anem fent.

Per tant, per despertar-nos una mica la consciència també i ajudar-nos a allò que jo crec que és tan sa en aquells que per un període o de forma puntual ens dediquem a les institucions, al Parlament o a fer política, que és el qüestionament permanent d'allò que fem i saber si estem realment a l'alçada i si estem a vegades no massa imbuïts pel dia a dia i per les presses i per la necessitat de donar respostes sense aturar-nos al per què fem les coses i si les fem d'acord amb les nostres conviccions i d'acord amb la nostra coherència.

Jo li volia agrair també que hagi estat capaç d'emocionar-nos, no? Probablement en un moment en què..., o en un món en què tot és digital, tot passa de pressa, tot és imatge i so, que a vegades les paraules tan planeres i tan tranquil·les puguin ser capaces de despertar emocions i de compartir-les i de crear silencis i comunions, com les que avui hem estat capaços de generar en aquesta

comissió, no està a l'alçada de qualsevol. I, per tant, vostè, jo crec que és obvi, n'ha estat capaç i, per tant, volia agrair-li això. Per tot plegat, se'ns ha fet curt, i jo crec que podríem estar molta més estona sentint-lo parlar de la pau i de qualsevol cosa de les que volgués compartir amb nosaltres.

Només aturar-me en dues coses molt concretes. Vostè parlava de la divinitat personal i de Déu, ha parlat d'espiritualitat, d'allò que ens relliga, que vostè no parlava de religió, i probablement altres no som capaços de definir-ho així o no sentim definir-ho així, però sí la necessitat de trobar referents en aquesta espiritualitat, i probablement que faria més senzill també si trobéssim aquests denominadors comuns, que a vegades són paraules, de poder entendre'ns millor.

I una darrera referència, quan vostè parlava de la necessitat de buscar o de trobar el costat més femení i deia: «I no té res a veure amb homes o dones.» Jo aquí és l'única cosa que sí que crec que voldria discrepar. Jo crec que, precisament, quan parlem de pau, probablement si més dones fossin participants, protagonistes, tinguessin veu i opinió i capacitat de decidir en el que passa al seu voltant, en el que passa als seus fills, en el que passa als seus pares, en el que passa als seus germans, les raons que els fa estar en exèrcits o en segons quins conflictes, probablement tindríem..., jo no dic que no tindríem guerres, no sóc tan optimista, però, en tot cas, tindríem una esperança més, un agent més, que quan se li dóna la possibilitat es demostra molt útil per aconseguir la pau i per fer-la possible i sobretot per aconseguir allò que vostè explicava tan bé, que són les condicions per a la pau, treballar per les condicions per a la pau. Crec que les dones s'han demostrat al llarg de la història i també avui com un agent molt actiu a crear aquestes condicions per a la pau.

Moltes gràcies.

La presidenta

Molt bé. Té la paraula el doctor Panikkar.

El Sr. Raimon Panikkar i Alemany

Molt agraït de la seva reacció tan positiva, que potser no sé si l'esperava o no l'esperava, perquè jo em deixo sempre astorar per la realitat.

Començaré potser per l'últim i així ja anirem agafant... Els homes, els barons, jo no diria l'home, que és *ánthropos*, que no és l'home, és tan masculí com femení. Els barons ho han fet molt malament. El que passa –jo això li dic a la meva germana– que si les dones volen imitar els homes, potser no ho faran massa millor. Les dones han de fer una altra cosa. I donar-los plena autonomia és verdaderament un escàndol. Com he parlat abans de l'esclavitud, i que era una utopia, i es va eliminar, que encara existeix amb altres formes. Ara també una altra utopia és que les dones tinguin aquesta autonomia, que jo, en pla filosòfic, n'he dit «ontonomia», que no és..., però plena, total, sense haver d'imitar els homes. Una dona que faci de soldat per mi no és cap garantia; o una dona que es dediqui als negocis competitiu tampoc és cap garantia.

El que passa és que..., jo abans escrivia, potser fa cinquanta anys, un article que va sortir..., no ho sé, m'imagino que en anglès va sortir, que es deia «Aleshores», bé, les religions no tenen el monopoli de la religió. Les religions ho han fet molt malament i les religions que prediquen tanta conversió dels altres, s'haurien de convertir elles mateixes per començar. I això ja ho dic a dreta i esquerra i a tothom. I no m'avergonyeixo de ser capellà religiós i sacerdot. Però ser sacerdot no vol dir ser buròcrata del Vaticà, atenció. És tot una altra cosa. I a nosaltres ens van ordenar en nom d'un senyor que no era jueu, que no creia en Déu, que era Melquisedec, que era l'*altísim*, *échale un galgo*, que vol dir. I això és del sacerdoti. Després hem convertit el sacerdoti, com hem convertit la religió, en tantes coses. I aquest article que vaig escriure jo deia que les religions no tenen el monopoli de la religió.

El que ens falta una mica més és confiança en nosaltres mateixos. Indiscutiblement, parlar de la pau és parlar d'una utopia. Però ens paralitza el pensar monocultural que ve dels semites, quan una senyora joveneta va sentir un àngel que li deia coses estranyes, que seria mare de Déu i no sé què. Primera cosa a dir: «Com es farà això?» I al text original, no ho sé, penseu que l'àngel va dir una paraulota, va dir: «Punyeta, a Déu no hi ha res impossible. Deixa-ho córrer. Tu fes i veuràs com les coses sortiran.» És..., de seguida, com se fa? Com aprendràs a nedar sense ficar-te a l'aigua i beure una mica d'aigua salada? No hi ha com, les coses es fan. Ens falta aquesta confiança en nosaltres mateixos, ens falta aquesta...

Però, per exemple, i parlant de confiança, jo he tingut aquí l'honor que hi han representants de més d'un partit. Escolta, que la nació catalana us hagi fet la confiança que la representeu és per tremolar –és per tremolar–, si som responsables. Que no representeu només una opinió individual, jo crec que representeu, ni tan sols un partit –partit vol dir partició, vol dir part–, una nació. I si no sentim aquesta responsabilitat, no sé fins a quin punt ens podem anomenar diputats elegits lliurement per un parlament o per un poble. Però, vaja, això entra...

Jo tinc una relació molt íntima amb una gran amiga meva, que ara ja té més de vuitanta anys, que em telefona totes les setmanes des de Costa Rica. Costa Rica és l'únic país al món que no té exèrcit. I fins ara, malgrat la influència dels veïns *norteños*, que els fan la vida impossible, i podria contar coses molt horroroses, però no vull fer política d'aquest tipus, ha viscut no solament en pau, sinó en prosperitat. I ha augmentat el seu nivell de vida d'una manera espectacular respecte a totes les altres repúbliques més americanes. Sense exèrcit, sense tenir cap necessitat dels impostos que es necessiten per mantenir un exèrcit. O sigui que no és una utopia tan impossible. Però si no somiem les utopies, si no somiem això que es diu... La Revolució Francesa, entre d'altres, va ser una utopia. Però, malgrat totes les coses, ha fet un esquinç dins de la vida europea, almenys.

Jo sóc, és clar, del parer, que quasi és a l'única cosa que m'he dedicat, que qui no coneix una altra religió fa una caricatura de la seva. I el que ens passa avui dia a nosaltres és que som molt catòlics, apòstòlics i romans i res més, o el que sigui, o islàmics. I si no coneixem

una altra religió, no coneixem la nostra. I per això un dels problemes, un dels corollaris d'aquesta situació és aquesta reacció, en gran part és molt complexa, negativa i molt complexa, que no voldria ara passar a cap judici, contra els immigrants.

Els immigrants molesten, però nosaltres hem fet l'esforç, jo l'he fet més d'una vegada xampurrejant l'àrab o xampurrejant el hindi o xampurrejant el que sigui. En canvi..., si veuen que tu tens aquest esforç d'aprendre quatre paraules que ells diuen, veuen tota una altra cosa. Són..., els tenim que..., el que vulgueu, no defenso ara cap sistema polític, però la nostra relació amb els immigrants té molt a veure amb els que estan ja aquí.

Pau incompatible amb l'exèrcit. És una utopia. De moment no ho podem veure, ni ho podem imaginar, però si comencem a pensar-ho, que no és inimaginable, que no és impossible, trobarem els camins per poder començar, inclús econòmicament, quan la quantitat que dediquem a la defensa, contra qui?, i llavors hem de crear els enemics artificials o el que sigui...

No crec que sigui ingenuïtat creure en les utopies. Totes les coses s'han fet per persones més o menys idealistes que han cregut en utopies.

S'ha parlat, i jo també com que sóc..., bé, vaig escriure un article molt petit que el títol era «La legitimitat no és la justícia». Les coses poden ser molt legítimes, però si jo m'empari en la legitimitat, no necessàriament he de ser just. Jo tinc un amic vietnamita, molt amic meu, que diu: «Escolteu, perdoneu l'anglès, eh? És que jo no sé parlar l'anglès. Com la pronuncieu, aquesta paraula de "justícia"? *Just us?* *Just us?*, «només nosaltres»? I si sabeu llegir i escriure, *just US*, que encara és pitjor. Però és que molta gent ho creu.

Quina actitud? És clar, jo torno la pilota: l'actitud és creient-hi. Qui no hi creu, si per ell és una manera de guanyar-se la vida o el que sigui, que no s'apunti com a membre. Si no creiem que la pau, malgrat ser impossible ara i una utopia ara, és l'únic camí perquè no ens destruïm els uns als altres –i això avui dia ja inclús ecològicament i des de tots els punts de vista es veu–, no hi ha res a fer. I en aquest sentit, hi ha un sentit que dues coses que no són sempre el mateix, però es combinen: d'urgència i d'importància. El problema de la pau crec que avui dia és el més urgent i el més important, que és molt diferent.

I viure amb la inseguretat és saviesa. Si volem saber on anem, si volem estar segurs de totes les coses, nosaltres, que no som infal·libles, fallarem. Jo com que aprenc una mica de les tradicions humanes, hi ha un detall que un pare de l'Església que, a l'hora de dir missa, posa en boca d'Abraham, el pare dels creients, en aquell temps encara es feia així, que Abraham diu que va sentir la veu de Jahvè que li deia: «Surt del teu poble i vés-te'n.» «Ara estic segur que era la veu de Jahvè que em cridava» –quan es va trobar davant del desert– «perquè ara sé on vaig.» Qui sap on va és una altra paraula de dir un fanàtic. Qui està segur de les coses, no va enlloc. La

pau no és segura, la pau..., és perillosa, és «risquiosa»..., perdoneu, és un risc.

Però crec que aquest institut de la pau dona esperança a aquest crit inconscient dels pobles, que, en aquest sentit, tots volen la pau, encara que després discutim idivergim en els mitjans que s'hi posen. Però la pau no es guanya amb mitjans, la pau no és un mitjà, la pau és un fi. I això ens consta de veure-ho. I per això, com que és un fi, l'hem de començar en nosaltres mateixos, i repeteixo el que ja he dit al començament.

I bé, em podria allargar més, jo tindria cinquanta mil coses més per dir, però..., m'he de dominar. I els agraeixo la seva reacció més positiva del que jo..., no m'ho pensava, per això, pensava que podria ser el que sigui.

Molt bé. Gràcies a vostès.

(*Aplaudiments.*)

La presidenta

Amb aquesta intervenció s'acaba avui la comissió. I vull, en primer lloc, donar les gràcies, primer, als diputats que hi han estat, als acompanyants, al públic que ha estat aquí i que hi ha estat tota la sessió i a les persones que han participat i molt especialment al doctor Panikkar.

Tots els grups parlamentaris ho han dit i ho han dit amb convenciment: ha estat un honor, ha estat un plaer, ha estat un luxe, doctor Panikkar, tenir-lo avui aquí, un dijous a la tarda, per nosaltres. Ens ha fet riure, ens ha fet emocionar, ens ha fet pensar, per un moment hem estat utòpics, després la utopia ja passa i ja quan, com deia en Comín, ens barallem o negociem, ja la utopia queda una mica al costat. Però avui volíem parlar de la pau i de la creació d'un institut i vostè venia aquí i ha dit: «No els diré res de l'institut.» Doncs, Déu n'hi do, el que ens ha dit i Déu n'hi do, les pautes que ens ha donat. Jo em quedaria amb tres coses: una primera, que ens ho hem de prendre molt seriosament, perquè, com vostè ha dit, és difícil i important; una segona cosa és que hem d'aprendre nosaltres mateixos a viure en pau, i, tercer, que hem de construir entre tots la pau.

Jo crec que si tot això que vostè ens ha dit avui ens ho posem en el nostre intel·lecte, tots els grups parlamentaris serem capaços de fer un bon projecte de llei i li hauré d'agrair de nou la seva presència, el seu pensament, les seves paraules, la seva sintonia i la seva simpatia.

Moltíssimes gràcies.

El Sr. Raimon Panikkar i Alemany

La feina és de vostès ara.

La presidenta

S'aixeca la sessió.

La sessió s'aixeca a un quart de vuit del vespre.